

**Dnes v čísle:**

Vysoké školy – priorita české společnosti?

Jak se daří olomoucké polonistice Z Olomouce až na konec světa



# žurnál

**3**

Ročník 10 • Vychází 6. října 2000

## Doplňovací volby do Akademického senátu UP

Akademický senát UP na svém zasedání dne 27. 9. 2000 vyhlásil doplňovací volby do AS UP na den **24. 10. 2000**.

Členové akademické obce UP mohou navrhnout kandidáty do AS UP z řad studentů Cyrilometodějské teologické fakulty UP a Přírodovědecké fakulty UP do 13. 10. 2000. Návrh zašlou na sekretariát AS UP na RUP. Kandidátní listina bude zveřejněna do 17. 10. 2000 na vývěsních tabulích všech součástí UP (úředních deskách).

Předsedy volebních komisí na jednotlivých volebních místech byli jmenováni ThLic. R. Machan (CMTF), MUDr. Z. Zlámal, CSc. (LF), Mgr. R. Kula (FF), RNDr. M. Jukl, Ph.D. (PřF), dr. M. Chráska (PdF), doc. D. Tomajko, CSc. (FTK), Mgr. M. Černý (PF). Tito předsedové tvoří hlavní volební komisi, jejímž předsedou byl jmenován Mgr. M. Černý.

Volebními místy jsou jednotlivé fakulty. Volební místnosti budou oznámeny současně se zveřejněním kandidátní listiny.

-red-

## Čeští a britští odborníci k léčbě protidrogových závislostí

V rámci tradičního *Týdne pro duševní zdraví*, který pořádají olomoucké neziskové organizace ve dnech 9. – 15. 10., proběhne v aule Filozofické fakulty UP *Česko-britská konference o léčbě drogových závislostí*, kterou ve dnech 10. – 12. 10. pořádá Středisko prevence, léčby a integrace osob ohrožených drogovou závislostí (P-centrum) ve spolupráci s Filozofickou fakultou UP a Informačním

centrem UP za podpory *Know How Fund* Britského velvyslanectví v Praze, programu *Leonardo da Vinci* a Meziresortní protidrogové komise.

V programu budou mj. představeny koncepce a realizace české a britské protidrogové politiky (K. Hellawell, ředitel protidrogové komise vlády Velké Británie, RNDr. M. Pospíšil, Meziresortní protidrogová komise vlády ČR), terapeutický program *City Roads* (C. Richardsonová, ředitelka krizového intervenčního centra *City Roads Centre* v Londýně) aj.

Jako součást konference budou také uvedeny muzikálový happening na nádvoří tereziánské zbrojnice a projekt českých výtvarníků s názvem *Dokouřeno?*, realizovaný pod záštitou Světové zdravotnické organizace, prezidenta republiky V. Havla a ministra školství E. Zemana (Galerie Informačního centra UP). V průběhu obou dnů proběhnou rovněž diskusní panely za účasti čestných hostů a předních odborníků z České republiky a Velké Británie.

-red-

## Počet studentů v prvních ročnících se opět zvýšil

Ke studiu na sedmi fakultách Univerzity Palackého se ve školním roce 2000–2001 zapsalo 2 923 studentů prvních ročníků, což je zhruba o 300 více než loni. Z celkového počtu 18 558 přihlášených se k přijímacím zkouškám postavilo 14 505 zájemců a přijato bylo 3 459 studentů. Nejvíce studentů se přitom zapsalo na Pedagogickou fakultu (759), Filozofickou (706) a Přírodovědeckou fakultu (527). S těmito úvodními informacemi vystoupili na tiskové konferenci 3. 10. členové vedení UP (rektorka, prorektor a děkani jednotlivých fakult).

Také další sdělení souvisela se vzrůstajícím počtem studentů: spolu s ním se zvyšuje i poptávka po ubytování na vysokoškolských kolejích. K novému školnímu roku bude otevřena nová kolej v Neředíně s 316 lůžky pro studenty a dalšími 12 lůžky pro zahraniční lektory. Vedení univerzity zatím čeká na

movala senátory o probíhajících jednáních na UP o výši rezervy a jejího rozdělení, o přípravném jednání na MŠMT o změně koeficientů náročnosti i o rozpočtové kapitole MŠMT na rok 2001. Podle informací kvestora UP ing. J. Jirky jsou očekávány dodatečné prostředky do rozpočtu z MŠMT; předpokládaná výše rezervy představuje cca 10 mil. Kč.

Dokončení na str. 2



Nepříznivé počasí doprovázelo úterní akci *Gaudeamus igitur* k zahájení nového akademického roku. Program začal symbolickým pasováním studentů prvních ročníků, které přišla pozdravit také rektorka UP prof. J. Mačáková.

Poté areál kolejí zaplnila hudba vystupujících hudebních skupin. Večer vyvrcholil koncertem skupiny *Buty*, který se setkal s velkým ohlasem. Jeden z členů kapely *Radek Pastrňák* nezůstal studentskému publiku nic dlužen, když je označil za *skvělé, milé a voňavé*. Program se poté přesunul do U-klubu a S-klubu.

-ano-, foto -tj-

## Tenis open UP 2000 – double

Pořadatelé z FTK UP si dovoluují pozvat všechny pravidelné účastníky na tenisový turnaj dvojic do haly v Prostějově v **sobotu dne 14. 10.** Začátek je plánován na 8.30 hodin.

Přihlášky přijímá písemně či e-mailem dr. M. Macháčková (FTK UP) nejpozději **do 9. 10. 2000**.

-skum-

**Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci** si Vás dovoluje pozvat

na sedmou přednášku z cyklu **výročních přednášek k počtům J. L. Fischera,**

prvního rektora obnově olomoucké univerzity, jejichž tradice byla založena v roce 1994 ke 100. výročí narození J. L. Fischera.

Vědecká rada UP poctila svým výběrem

**PhDr. Herberta Tomáše Mandla,**

mezinárodně uznávaného odborníka v psychologii.

Přednášku s názvem

**Svoboda vůle – otázka filozofie nebo psychologie Důsledky**

pronese na slavnostním zasedání vědeckých rad UP

ve středu 18. října 2000 v 10.00 hodin v aule Filozofické fakulty UP, Křížkovského 10, Olomouc.

Prof. MUDr. et PhDr. J. Mačáková, CSc., rektorka UP

-ano-

## SLOVO MAJÍ: DĚKANI FAKULT UP

## Akademický rok 2000/2001 na Lékařské fakultě UP

Slavnostní imatrikulací studentů prvních ročníků byl dne 18. 9. 2000 zahájen nový akademický rok. Tentýž den byla ve vyšších ročnících zahájena výuka zimního semestru. A tak přesto, že babí léto dosud trvá, většina z nás již na dovolenou či prázdniny jen vzpomíná.

Jaký asi bude nový akademický rok? Ptají se učitelé, ptají se pochopitelně i studenti. Zcela jistě bude nutno opět zmobilizovat síly a možná si i trochu zvykat na některá nová pravidla.

Především studenti si musejí zvykat na nový studijní a zkušební řád vycházející z kreditového systému studia, který je na UP přijat. Jde bezesporu o významný krok vpřed, vsří modernímu pojetí vysokoškolského vzdělávání v Evropě. Hned na začátku je však nutno po pravdě říci, že jeho úvod se na naší fakultě setkal s řadou obtíží. Již sám zápis do jednotlivých ročníků byl ve srovnání s předchozími lety velmi nervózní. Důvodů je hned několik. Minulý rigorózní způsob studia měl tu výhodu, že se studenti zapisovali do jednotlivých rigoróz, tedy jen 3x za dobu studia a navíc zápis mezi II. a III. rigorózem probíhal v době mezi zimním a letním semestrem. Nyní jsme se vrátili k ročníkovému zápisu, takže všichni studenti se zapisují před zahájením každého akademického roku. Nově musí studenti při zápisu kalkulovat s počty kreditů a s nutností zápisu volitelných předmětů, což mnohým činí potíže a doba pobytu každého studenta u příslušné referentky se neúnosně prodlužuje. Nemalé potíže působí studentům i zápis na jednotlivé kliniky do výukových bloků, kdy musejí tyto kliniky obcházet a tvořit si vlastní

rozvrh. Dalším administrativním krokem byla letos nově zavedená povinná identifikace každého studenta pomocí identifikační karty, opět kontrolované při zápisu.

Veškerou tuto administrativu jsme si mohli ušetřit, pokud by fungovala databáze STAG a k zápisům by tak mohlo být použito počítačové techniky. Příčiny, proč se tak nestalo, jsou nyní analyzovány.

Rovněž nastavení prekvízit a vazeb mezi jednotlivými předměty může být ještě po letošní zkušenosti upraveno. Stejně tak se ukázala být kvantitativně nedostatečná nabídka volitelných předmětů. Svou úlohu zde sehrála i nekoordinovanost celouniverzitní nabídky spojená mimo jiné s dosud nedořešenými problémy financování této výuky mezi jednotlivými fakultami.

Osobně jsem přesvědčen, že všechny uvedené potíže jsou jen projevem „přechodného období“, kdy se všichni s novým systémem seznamujeme. Všechny tyto nedostatky jsou pro příště odstranitelné za předpokladu, že je nyní budeme umět definovat a budeme cíleně řešit jednotlivé problémy. Proto v této souvislosti prosím všechny studenty i učitele: informujte nás o všech nedostatcích a problémech, které se v průběhu přechodu na nový systém vyskytnou. Jen tak můžeme společnými silami připravit příští akademický rok ke spo-

kojenosti nás všech. Nadávat a kritizovat systémem v kuloárech k ničemu nevede, je třeba otevřeně diskutovat.

Učitele bude asi nejvíce zajímat rozpočet fakulty, se kterým je nerozlučně spojeno i jejich odměňování. Zdá se, že letošní rok s poněkud utaženými opasky již přežijeme. Tato situace by však neměla být standardem, ale jen nouzovým řešením. Je jisté, že základem financování bude i nadále státní příspěvek na studenta vyjádřený normativem podle hodnoty koeficientů. Nemalou a stále významnější část rozpočtu fakulty však bude tvořit zisk z grantové činnosti a z dalších aktivit fakulty „nad rámec“ výukové povinnosti. V našem případě je to především výuka anglicky mluvících studentů, i když i ostatní aktivity realizované především na úrovních ústavů a klinik mohou být finančně zajímavé. Je jen na nás, jak tyto dodatečné finanční zdroje dokážeme využít.

Závěrem mi dovoluji, abych do nadcházejícího akademického roku popřál všem učitelům, studentům, vědeckým pracovníkům a ostatním zaměstnancům fakulty hodně sil, pracovní pohody a pocit uspokojení z vykonané práce. Lékařské fakultě pak přeji, aby její jméno bylo vždy spojováno s představou kvalitní a vysoce odborné školy uznávané doma i v zahraničí.

Doc. Č. Čihalík, CSc., děkan LF UP

## Pár opožděných slov k zahájení školního roku

Tak už nám zase začala škola! Vítr honí po chodnicích první spadané listy a hloučky studentů s objemnými zavazadly plní tramvaje i budovy fakult. Postávají před studijním oddělením, stěhují se na koleje, hledají staré i nové známé. Je to marné, nedá se ubránit vzpomínce, jak krásné bylo patřit mezi ně, jak neopakovatelné bylo ukládat do paměti vedle rozvrhu a jmen pedagogů i jména přátel a nových lásek.

Já vím, že jsou daleko důležitější věci, než tyto podzimní pocity – starost o úroveň výuky, vybavení kateder, dostupnost učebnic, koleje a menza apod. To všechno by mělo být lepší a kvalitnější, modernější než dřív. Něco je a něco není. A pak my, kteří máme v povinnostech hlídat, aby to bylo, dlouho sedíme, diskutujeme, rozdělujeme a předěláváme své velké plány na malé reality všedních dní. Protože všichni upřímně chceme, aby to šlo. Aby se vám, milí studenti, na naší fakultě líbilo, abyste bez problémů vystudovali to, co jste si zvolili a abyste se jako absolventi cítili schopni postavit se do života s vědomím, že máte základ pro nabírání dalších vědomostí a zku-

šeností. Přeji proto všem studentům, aby si po příjemném rozjezdu vybudovali i správné studijní stereotypy, klidné zázemí a vhodnou relaxaci. Přeji jim vřelá a chápačící učitele, osobnosti, na které budou vzpomínat. Přeji jim i hezké kulturní zážitky a myslím, že nebude pro ně těžké, zamilovat si naše starobylé univerzitní město.

Nám všem, kteří se na vašem studiu podílíme, bych přál dobré materiální zázemí pro výuku, tak, abychom veškerou svou invenci mohli věnovat odborné práci a nemuseli ji drobit ve zbytečných starostech. Ne všechna z těchto přání budou naplněna. Tak už to v životě bývá. Stejně je zajímavé, že člověk časem zapomene na shánění nedostupných učebnic, zmatky se zahájením výuky, závady na kolejkách, opakované zkoušky a v myslí mu zůstane ten krásný pocit mládí, optimismu a plánování do budoucna.

Proto jsem rád, že už zase padá listy a začala škola. Přeji všem za katedrou i před katedrou pevné zdraví a hodně elánu do práce.

Doc. J. Lasovský, CSc.,  
děkan Přírodovědecké fakulty UP

## Jen několik řádků

## Kam má univerzita směřovat?

Jaký má mít profil? Které aktivity na UP rozvíjet a které utlumit? Co by se mělo na UP změnit? Jak toho docílit? Jak postupovat dál? Na to se táže rektorka prof. J. Mačáková členů své univerzitní obce s důvěrou v podnětné odpovědi a konkrétní návrhy, protože akademičtí funkcionáři tyto otázky sami vyřešit nedokáží (viz ŽUP č. 1, str. 1).

Rok uplynul od předání analytické zprávy o UP komisí CRE a zahraniční hodnotitelé se nyní ptají, co jsme na UP vykonali pro vyřešení řady problémů, na které ve zprávě poukázali (viz <http://upol.cz/UP/aktualit/cre.eval.htm>). Co jim vedení univerzity asi odpoví?

Je naším národním zvykem problém řešit, až když to už hoří a vznikla škoda. Existuje však silný důvod, že na univerzitě by tomu mohlo být jinak – vysoká koncentrace intelektové kapacity. Jenže jsme si osvojili zvyk po zvolení akademických funkcionářů je „v tom nechat“, držet se stranou a myslet si své.

V akademické obci je prostě zájem o věci univerzitní nízký, s výjimkou rozpočtu a dělení peněz. Avšak zájem o věci osobní a kariérní je tu trvale vysoký. Nemůže v tom být skryté východisko?

Člověk by očekával, že se důrazně ozvou ti, kterých se stav univerzity a její vývoj hodně týká – pedagogové a vědečtí pracovníci mladé a střední generace s živou zahraniční zkušeností, mezinárodním rozhledem a odbornými akademickými ambicemi. Nechť řeknou, jakou chtějí mít svou univerzitu, a poradí, zda a jak se má změnit její struktura, váha hodnotících a rozhodovacích kritérií atd., aby UP lépe reflektovala jejich vlastní zkušenosti, představy a očekávání. Vždyť zanedlouho budou v akademických funkcích a na vedoucích pozicích oni sami a teď mají příležitost pomoci pohnout kormidlem žádoucím směrem a včas.

M. Hejtmánek

## Návrh na založení Vědeckotechnického parku UP schválen

Dokončení ze str. 1

K problému deficitních rozpočtů fakult (FF, PŘF, LF, CMTF) se vyjádřili předsedové akademických senátů fakult, doc. Ludíková (PřF) a Mgr. Černý (PF) informovali o vyrovnaných rozpočtech fakult, doc. Tomajko (FTK) upozornil, že fakulta nemá schválený rozpočet na tento rok (je nutno dořešit některé problémy smluvního řešení výuky TV, financování Sportovního klubu apod. Senátoři se shodli na stanovisku, podle kterého akademické senáty fakult nesmějí porušovat zákon o VŠ, který v § 18 stanoví, že rozpočet vysoké školy je sestavován jako vyrovnaný.

V další části svého zasedání vyhlásil Akademický senát UP doplňovací volby do univerzitního senátu a schválil jejich harmonogram. Důvodem pro toto rozhodnutí je skutečnost, že členové studentské části AS UP J. Běša (CMTF) a H. Olchava (PřF) rezignovali

na funkci senátora a na fakultách nebyli zvoleni náhradníci (bližší informace viz *Doplňovací volby do Akademického senátu UP*, str. 1)

V závěru jednání AS UP podal prof. Macháček informace z jednání RVŠ, které doplnila rektorka UP zprávami ze zasedání České konference rektorů a z MŠMT.

Prorektor Horák dále informoval senátory o připravovaných novelizovaných vnitřních předpisech UP, které budou předloženy senátu ke schválení do konce října (Statut UP, Studijní a zkušební řád UP) a o nových předpisech (Řád přijímacího řízení na UP; Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na UP aj.).

Ze zápisu jednání AS UP vybrala

-mav-

**NA AKTUÁLNÍ TÉMA****Vysoké školy – priorita české společnosti?***(Poznámka na okraj rozdělování rezervy UP)*

Akademický senát UP bude stát na říjnovém zasedání před nelehkou situací: bude muset přistoupit k dělení rezervy v situaci deficitních rozpočtů fakult. Vedení UP musí předložit návrh dělení, který zohlední současný stav hospodaření na jednotlivých fakultách a jejich oprávněné potřeby. Jednání vyšle jasný signál i k rozpočtu na příští rok. Ostrážitost je na místě.

**Co předcházelo schválení rozpočtu UP pro rok 2000**

Vedení UP si je vědomo disproporce mezi dotací MŠMT na UP a jejím přerozdělením jednotlivým složkám UP. Dotace MŠMT není jediným příjmem UP, který má zajistit provoz, výuku a rozvoj UP. Je však stále částí rozhodující. Další položky na straně příjmů můžeme krátce shrnout: účelové prostředky (granty, investice, příspěvek na provoz kolejí a menz a ostatní účelové prostředky), školné u akreditovaných oborů v jiném jazyce než českém, administrativní poplatky (např. přihlášky ke studiu na VŠ), hospodářská činnost fakult, pronájmy, úroky a dary. Na straně výdajů stojí výdaje fakult, rektorátu, IC a dalších menších jednotek UP. Podrobný rozklad sestavování rozpočtu je úkolem informační politiky kvestora UP a tajemníků fakult. To raději ponecháme odborníkům.



Výše dotace MŠMT se vypočítává složitým způsobem. Pro rozhodování v akademických senátech a ve vedení UP je podstatné vědět, že existuje vztah mezi činností jednotlivých složek UP a výpočtem dotace MŠMT. Výši dotace určuje počet studentů (počet studentů je násoben koeficientem pro jednotlivé akreditované studijní obory, přitom se nesmí počet studentů za dva roky zvýšit o více než o 5 %; na UP bude brán za základ pro rok 2001 přepočtený stav studentů k 31. 10. 1997 – konkrétně 1070,1 přepočtených studentů v bakalářských studijních programech, 9159,9 přepočtených studentů v magisterských studijních programech, v doktorských studijních programech bude započten skutečný přepočtený stav studentů, zjištěných k 31.10. 2000, a tzv. tvůrčí výkon (výše grantů, počet habilitací a profesorských řízení, počet absolventů doktorandského studia).

Grantové prostředky se získávají ve volné soutěži a byly by předmětem samostatné úvahy. Investice a ostatní účelové prostředky jsou vždy předmětem zvláštních jednání a jednotlivé složky je mohou ovlivnit spíše nepřímo kvalitou svých projektů, schopností argumentovat ve správný čas na správném místě a uplatněním svého vlivu na smluvního partnera. Výše dotace na koleje a menzy se vypočítává na základě počtu ubytovaných studentů. Zde zmíněné příjmy nelze programově započítávat do provozních nákladů fakult, přesto je však důležité usilovat efektivně o získávání prostředků i z těchto zdrojů. Je třeba se omluvit za tento zdlouhavý úvod.

**Přerozdělování dotace**

Naše otázka zní: **Jak lze přesněji popsat nepochopitelnost mezi výší dotace a jejím konkrétním přerozdělením na UP a následnou spotřebou?** Ptám se z toho důvodu, že CMTF UP „přispěla“ v letošním roce téměř 33 % z celkové sumy získané státní dotace

podle výše uvedených kritérií do centrálních prostředků.

a) Efektivita získávání peněz jednotlivých složek UP. Z hlediska kritérií pro konečný výpočet dotace neodpovídá efektivita získávání peněz na základě výše uvedených kritérií rozdělení dotace těmito složkám. Je třeba podotknout, že takto měřená efektivita nemůže být zjednodušeně ztotožněna s kvalitou práce UP. V této souvislosti bychom měli spíše uvažovat o jiném měřítku hodnot, které upřednostní před měřítky kvantitativní měřítko kvalitativní. Lze poukázat na některé hlavní příčiny tohoto neutěšeného stavu: změna kritérií (např. změna koeficientů, pomocí kterých se vypočítávají finanční náklady jednotlivých studijních programů – příkladem může být studium některých přírodovědeckých oborů, které je možné studovat jako odbornou nebo pedagogickou disciplínu (studium pedagoga je nesrovnatelně „lacinější“ než studium odborně zaměřené), změna metodiky započítávání výše normativu na jednoho studenta podle typu studia (student kombinovaného studia byl započítán koeficientem 0,5; nyní je kombinované studium postaveno z hlediska dotace na stejnou úroveň), nestejná úroveň grantové úspěšnosti a ostatních složek tzv. tvůrčího výkonu.

b) Nedostatečná transparentnost dosavadních toků finančních prostředků. Je přirozené, že zájmy jednotlivých složek UP jsou rozdílná a v některých případech i protichůdné. Schopnost prosazovat oprávněné zájmy je však různá a vytváří ne přesně definovatelné zájmové skupiny, s různými reálnými vlivem v procesu rozhodování. Paradoxně tomu může napomáhat i úsilí o dobré a korektní vztahy, které vytváří tendenci k rozhodování, které se vymyká stanoveným pravidlům. Ta nemusí být ani porušena, někdy rozhoduje pouze náskok v získání informací (informace jsou dnes peníze!). Rozhodování musí zůstat osobní a nelze ztrácet odvalu k osobním rozhodnutím. Musí však podléhat dostatečné kontrole, které zmenšuje riziko zneužití ze strany těch, kteří s těmito informacemi pracují pro univerzitu profesionálně. Rovněž jistá konzervativnost jednotlivých složek univerzity obecně a složitý demokratický způsob rozhodování často brání zjednodušení a zprůhlednění využití prostředků. Výsledky auditu a jeho dopada na život univerzity svědčí o konzervujících tendencích.

c) Setrvačnost fungování jednotlivých složek UP směřuje spíše k zakonzervování stávajících způsobů rozhodování v nelehkých personálních otázkách. Je obtížné hovořit u duplicitě studijních programů a jednotlivých kurzů i v rámci jediné fakulty: kříží se zde hledisko odborné (jednotliví garanti předmětů mají tendenci prosazovat speciálnější pojetí zaměření studia) s požadavky ekonomickými (bráníme se propouštěním pedagogů z důvodů duplicity kurzů) a personální. Stabilizace pedagogického sboru vyžaduje jistou konzervativnost v systemizaci míst. Je zřejmé, že se může stát i brzdou dalšího rozvoje fakulty. Stejně tak požadavek absolutní mobility pracovníků může vést k frustraci pedagogů či formalismu ve výběrových řízeních. Jestliže děkan fakulty je postaven před volbu propustit buď pět profesorů v důchodovém věku, či dvacet pět odborných asistentů, zasahuje život fakulty v jejím samém jádru. Klíčovým se stává v otázkách dělení dotace sociální únosnost dopadů těchto rozhodnutí, a tím i stabilita akademické práce jako nutné podmínky pedagogické i vědecké činnosti.

d) Únava a rezignace. Akademický svět je specifický: typ vědce je vlastně pozoruhodná směsice idealisty, nadšence a blázna. Jádro fakult tvoří pedagogové a vědci, kteří jsou ochotni pracovat z lásky k vědě i (prakticky) zadarmo. Jsou mezi námi nadšenci, kteří o datu výplaty ví pouze ze zvýšeného hlasu nervózní manželky. Být vysokoškolským pedagogem znamená často přijmout nouzi. Nekalkulujeme někdy na samé hranici sociální únosnosti s obětavostí a pokornou hrdoostí našich pracovníků? Příliš nevěřím v jejich sílu, spojenou v protestu či stávce, jak jsem tomu zvyklí u silných odborů základních a středních

škól. Dobře si je toho vědom ministerský úředník nebo i politik, který zvedá ruku pro státní rozpočet. Touha přednášet a bát překoná i „hlad“. A přesto: Není plíživá rezignace a únava socialistického monstrem, kdy stát předstíral, že platí, a lidé zase předstírali, že pracují? A byli s touto tichou dohodou spokojeni za předpokladu, že si mohli uhájit zbytek soukromí. Riziko korupce (přijímací zkoušky) a rezignace na veřejné působení vysokých škol (prestiž) je zřídka kdy vysloveným důsledkem školské politiky státu.

**Rozpočet VŠ jako politikum**

Zdá se, že neexistuje dostatečná politická vůle vidět, přiznat si současný stav a rozhodnout o dalším směřování vysokého školství v ČR. Je to nepohodlné, pracné a velmi namáhavé. V zápasu o politický vliv, alespoň to tak prozrazuje vnitřní struktura rozpočtu kapitoly o školství, se hraje o jinou kartu: o základní a střední školy. Argumenty, svědčící ve prospěch vysokých škol (statistiky počtu studentů) prohrají na celé čáře s náznaky protestu dobře organizovaného učitelského stavu. Lobistické skupiny, které chtějí získat monopol alespoň na část zisku z přijímacího řízení, ponechám zcela stranou. Asi nenabudou takové síly jaké jiná pedagogická poradenská či výzkumná centra.

Do jisté míry bych dal za pravdu kritikům univerzit, kteří si berou na mušku nedostatečnou transformaci vysokého školství. Podle nich jsou školy v područí socialistických struktur, které se pouze dovedně „překabátily“. Překvapivý nedostatek sebevědomí a hrdoosti vysokoškolské reprezentace a nezdravé „občanské poslušnosti“ vůči státní administrativě by těmito kritikům dávaly za pravdu. Zásadní kritika v době po nezavedení školního a systému sociálních garancí pro chudší společenské vrstvy se však musí obrátit proti poměru výše rozpočtu vysokým školám a ostatním druhům škol v kapitole školství. V případě trvale neutěšeného stavu si nelze představit setravní ministra školství a především jeho náměstka pro otázky vysokého školství v jejich funkcích. Za tímto politickým rozhodnutím stojí tisíce nepřijatých studentů. Předhazovat jeho důsledky vysoké škole je nemravné, poněvadž je to lživé. Zástupy mladých, inteligentních lidí, usilujících o státní poukaz na studium prostřednictvím vysokých škol, by měly být poslány na MŠ a do parlamentu, kde se rozhoduje pohodlně a bez rizika soudních procesů. Síla tohoto požadavku se brzy stane (a nechci být falešným prorokem) známkou zdravé občanské nespokojenosti a důležitým měřítkem politické orientace uvnitř akademické obce i mimo ni. O voličských hlasech již nadále nesmí rozhodovat demagogie a politické pseudonáboženství předvolebních kampaní, nýbrž vlastní politická práce v rozhodování tak důležitých, jako jsou priority ve školské politice státu. Jestliže nám dnes nabízejí úřady práce peníze na zaměstnání absolventů z rozpočtu ministerstva sociálních věcí a nemůžeme při tom přeslechnout nářky, jak se tyto peníze nemohou uplatnit v konkrétních projektech, neměla by se nám zdát zbytečná práce v počítačové síti: Můžeme si zalistovat ve výsledcích památného hlasování parlamentu, které zvrátilo již jednou schválenou sumu ministerstvu školství – kapitola vysoké školy – a přidělo je na dnešní, možná finančně neúnosné projekty, a podívat se, jak který poslanec hlasoval. Krátký dotaz mi možná prozradil mnoho zajímavého.

**Poznámky k rozdělování rezervy pro rok 2000**

Výše řečené nás však nemůže odvést od říjnového rozhodování v našem Akademickém senátu UP. Částka, o které se bude rozhodovat, je poměrně malá a zřejmě nevyřeší deficitní rozpočty fakult. Necháme se však překvapit výsledky hospodaření celé UP. Rozhodování však nemůže nevidět čtyři věci:

a) Při rozdělování se musí vzít v úvahu vztah mezi výdaji jednotlivých organizačních složek a jejich podílem na celkové příjmu UP. Všechny konstrukce rozpočtu UP, které nebudou ochotné zohlednit tuto skutečnost, přivedou univerzitní organizaci do neřešitelných sporů.

Dokončení na str. 6

## ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

## Česká konference rektorů: problémy českých vysokých škol se prohlubují

Podle informací tajemnice České konference rektorů (ČKR) RNDr. M. Fojtíkové bylo v závěru 49. zasedání ČKR, které proběhlo ve dnech 21. – 22. 9. v Lednici na Moravě, přijato následující usnesení:

1. ČKR s politováním konstatuje, že předpokládané finanční prostředky ze státního rozpočtu pro vysoké školy na rok 2001 jsou nedostatečné pro realizaci připravených rozvojových programů, čímž se nadále prohlubuje tíživá situace vysokých škol České republiky. ČKR pověřila své předsednictvo, aby v této záležitosti neprodleně jednalo s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

2. V souladu s narůstajícím významem vysokých škol při vytváření evropského vzdělávacího a výzkumného prostoru zahájila ČKR práce na koncepci dalšího rozvoje vysokých škol ČR, která by zabezpečovala jejich dlouhodobou prosperitu v těchto nových podmínkách. V souvislosti s probíhající restrukturalizační systém studia na vysokých školách ČR

očekává ČKR ze strany státu vytvoření podmínek, které by zajišťovaly jejich kontinuální rozvoj.

3. ČKR se zabývala návrhem věcného záměru zákona o výzkumu a vývoji a zdůraznila nezbytnost institucionálních prostředků pro výzkum na vysokých školách. V návaznosti na *Národní politiku výzkumu a vývoje* doporučuje ČKR vytvářet ze strany státu základní podmínky pro podporu a rozvoj výzkumu a vývoje v jednotlivých regionech.

4. ČKR podporuje návrh sdružení CESNET, aby prostředky získané z prodeje sítě CESNET byly využity výhradně pro rozvoj sítě a zkvalitnění služeb pro členy sdružení. ČKR požaduje, aby představenstvo sdružení rozpracovalo návrh využití prostředků získaných z prodeje sítě CESNET a předložilo jej k posouzení ČKR ještě před jednáním na valné hromadě sdružení.

-red-

## Z Kolegia rektorky UP

V první části jednání Kolegia rektorky UP byla pozornost věnována informacím o přípravě Vědeckotechnického parku UP, ke kterým podal komentář prorektor UP doc. M. Mašláň, CSc., (zavedení VTP do dokumentů UP, finanční zajištění a návratnost finančních prostředků, zřízení tzv. Komerčního centra). Děkaní byli vyzváni, aby opatřili návrh na zřízení VTP svými připomínkami do termínu zasedání Akademického senátu UP (27. 9.), který by měl definitivně rozhodnout o konečné podobě VTP UP.

V další části jednání informoval prorektor UP doc. R. Horák, CSc., o probíhající revizi vnitřních předpisů UP; pro zpracování připomínek byl stanoven termín do konce září. Dále doc. R. Horák seznámil členy Kolegia rektorky UP s koncepcí *Manažerského informačního systému* a požádal děkany fakult o návrh struktury údajů, formy jejich prezentace a určení přístupových práv.

Za nepřítomného prorektora doc. J. Luskou podala dále informace o přijímacím řízení rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., která konstatovala, že na žádné fakultě nedošlo k porušení zákona. Připomínky z diskuse (k administrativnímu postupu při vyřizování odvolání, k možnostem přednostního přidělování kolejí studentům 1. ročníků aj.) budou předloženy doc. J. Luskovi jako náměty pro jednání v komisi s proděkany.

Obecnou informací o čerpání rozpočtu UP podal kvestor UP ing. J. Jirka; návrh na rozdělení rezervy bude předložen Akademickému senátu UP 25. 10., předcházet mu bude jednání rektorky, kvestora, děkanů a tajemníků fakult. Dále rektorka UP informovala o přípravě modelu rozdělování dotací na příští rok a požádala děkany, aby do 3. 10. zvěřili, zda je pro letošní rok nutno měnit původní návrh.

Prorektorka UP doc. L. Hornová informovala o perspektivních možnostech spolupráce s univerzitou v Příštině, o vydání brožury pro zahraniční studenty v programu Socrates II a doporučila fakultám možnost využívat Fulbrightových programů a Merrillova stipendia.

Po diskusi v další části jednání doporučilo Kolegium rektorky UP, aby univerzitní týdeník Žurnál UP vycházel v následujícím období na recyklovaném papíru s tím, že vzniklé úspory budou využity pro kvalitnější vybavení redakce.

Další informace se týkaly příprav na akreditaci FF UP; vypsání doplňovacích voleb do studentské části AS UP, probíhajícího ekonomického auditu na UP, zahájení výběrové dobrovolné tělesné výchovy aj.

Ze zápisu z Kolegia rektorky UP vybrala

-mav-

## Před vstupem do Evropské unie

V rámci *Evropského dne v Olomouci* pořádá Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Město Olomouc veřejnou debatu na téma *Česká republika před vstupem do EU* se zaměřením na rozvoj střední Moravy. Účast na diskusi, která proběhne 19. 10. od 16 do 18.30 hod. v olomouckém Domě armády, přislíbili místopředseda vlády a předseda legislativní rady vlády ČR JUDr. P. Rychetský, státní tajemník pro evropské záležitosti JUDr. P. Telička, velvyslanec a vedoucí Delegace Evropské komise v Praze R. Cibrián, primátor Olomouce ing. M. Tesařík, senátorka za okres Přerov RNDr. J. Seitlová a přednostka Okresního úřadu v Olomouci ing. J. Březina.

-red-

## Dialog mezi vědou a náboženstvím

Ve dnech 13. a 14. 10. se uskuteční v prostorách AKS konferenčním centru, (Žerotínovo nám. 2) mezinárodní interdisciplinární konference pod názvem *Věda a náboženství 2000: od konfliktu k dialogu, kterou pořádá Centrum pro teologii a přírodní vědy* (Berkeley, Kalifornie – Evropská pobočka), Univerzita Lund (Švédsko), Cyrilometodějská teologická fakulta (Centrum dialogu vědy a náboženství) a Přírodovědecká fakulta (Katedra organické chemie) UP. Přednášky budou simultánně tlumočeny.

Konference je přístupná veřejnosti, vstup volný. Registrace účastníků na tel. 068 / 523 20 25, kl. 282 (po – pá 8 – 14 h), na e-mailu [pojslova@cmtfnw.upol.cz](mailto:pojslova@cmtfnw.upol.cz) a na webové stránce <http://www.elabs.com/van2000>.

-mm-

## O možnostech waldorfské pedagogiky

Nadační fond *Michal* a Metodické sdružení mateřských škol – Kabinet pro alternativní školství a jeho integraci pořádají ve čtvrtek 12. 10. 2000 v 15 hod. přednášku Dr. T. Zuzáka (Švýcarsko) na téma *Hranice a možnosti waldorfské pedagogiky*. Přednáška, která proběhne v zasedací místnosti Školského úřadu v Olomouci (Wellnerova 25), inicjuje vznik *Sdružení pro podporu waldorfské pedagogiky v Olomouci*.

Další informace podá H. Dolénková, MŠ Nedvědoва 13, 779 00 Olomouc, tel. 068/ 543 14 89.

## Program Měsíce čínské kultury v Olomouci

Katedra romanistiky FF UP, Vlastivědné muzeum Olomouc a čajovna Dřevěná panenka zvou na *Měsíc čínské kultury*, který proběhne v říjnu v Olomouci. Oficiální zahájení se uskutečnilo 5. 10. ve Vlastivědném muzeu Olomouc (VMO) vernisáží výstavy *Na podrážkách žlutý prach*; ve stejný den byla otevřena v čajovně Dřevěná panenka také výstava J. Straky (čínská tušová malba) a ve VMO proběhla přednáška D. Uhera *Nad mapou Číny*.

Program dalších dnů:

6. 10. 19 hod. – čajovna: D. Uher – *Orientalismus ve Hvězdných válkách*  
 9. 10. 19 hod. – čajovna: M. Hošek – *Proměny moderní Číny z pohledu studenta* (básně + osobní zážitky)  
 10. 10. 17 hod. – VMO: Z. Černá – *Obřady od narození do smrti v tradiční Číně*  
 10. 10. 19 hod. – VMO: Čang I-mou – *Červený kaoliang* (film)  
 11. 10. 15 hod. – UP: J. Vykoukal – *Mýty čínského jazyka a písma (teoretická východiska)*  
 12. 10. 15 hod. – UP: D. Uher: *Čínský jazyk jako most a propast* (praktická analýza čínského textu)  
 16. 10. 19 hod. – čajovna: P. Mokry – *Tradiční čínská medicína* (povídání nejen o bylinkách aneb příprava odvaru proti fyzické i duševní únavě)  
 17. 10. 17 hod. – VMO: Tchang Jün-ling Rusková: *Čínské kulinařské umění*  
 17. 10. 19 hod. – VMO: Sie Fej – *Ženy od jezera voňavých duší* (film)  
 18. 10. 15 hod. – UP: Z. Černá – *Čínské malířství*  
 18. 10. 15 hod. – Lékařská fakulta UP: MUDr. P. Maňák, CSc., přednosta traumatologie FN Olomouc, ing. P. Mokry, J. Vodička – *Tradiční a západní medicína v Číně*  
 18. 10. 16.45 hod. – UP: I. Bakešová – *Viděli nás jinak* (pohled Číny na zahraniční politiku Československa mezi dvěma světovými válkami)  
 23. 10. 19 hod. – čajovna: L. Šulák – *Čínský čaj* (historie a současnost)  
 24. 10. 17 hod. – VMO: J. Maršálek – *Nové archeologické objevy v Číně*  
 24. 10. 19 hod. – VMO: Čang I-mou – *Žít* (film)  
 25. 10. 15 hod. – UP: L. Olivová – *Sakrální stavby v Zakázaném Městě v Pekingu*  
 26. 10. 19 hod. – UP: E. Slipse – *Zlomené ticho* (holandský dokumentární film o soudobé čínské hudbě)  
 1. 11. 19 hod. – čajovna: *Zpěvy moderní Číny* (ukončení *Měsíce čínské kultury* koncertem „Chinese Revival Band – Gongbao“).

-red-

## Cena za studentskou vědeckou publikaci

Klub absolventů a příznivců UP vyhlašuje soutěž o **Cenu za studentskou vědeckou publikaci** pro pregraduální a postgraduální studenty UP.

Podmínky:

- věk do třiceti let včetně;
- publikace (separátní výtisk či xerokopie), nebo strojepis práce s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do tisku, publikace v impaktovaném časopise je bonifikována;
- prvním nebo jediným autorem publikace je student UP.

Žádost s příloženou prací musí být předložena **do 15. 10. 2000** nejlépe osobně prof. M. Hejtmánkovi, DrSc., Ústav lékařské biologie LF UP, Hněvotínská 3, 775 15 Olomouc, tel. 563 21 52. Autor oceněné práce obdrží odměnu ve výši 2 až 3 tisíce korun. Cena bude předána rektorkou UP na slavnostním zasedání vědeckých rad UP v listopadu tohoto roku.

-red-

**ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ**

Děkan Lékařské fakulty UP vyhláší soutěž

**o Cenu děkana LF UP**

za nejlepší studentskou vědeckou práci za rok 1999/2000.

Cena děkana LF UP se uděluje pregraduálním nebo postgraduálním studentům LF UP za práce v oborech:

- a) teoretické lékařské vědy
- b) klinické lékařské vědy

Práce předkládají jejich autoři v jednom vyhotovení ve standardní úpravě (pevně spojené listy) nebo ve formě separátního výtisku na referátu vědy a výzkumu Děkanátu LF UP v Olomouci do **31. října 2000**.

Komise jmenovaná děkanem LF UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhnou děkanovi LF UP k ocenění.

Prof. V. Janout, CSc.,  
proděkan LF UP

**TAI CHI ve školním roce 2000/2001**

V pondělí 9. 10. 2000 proběhne od 18 do 19 hod. v tělocvičně FTK UP v Neředíně (místnost č. 230) ukázkové cvičení a zahájení nové skupiny starého čínského cvičení *Tai Chi* (nebojovná verze).

Zájemci nechť si s sebou přinesou pohodlný oděv a přezutí na cvičení (tenisky).

Bližší informace podá Mgr. J. Engelbrechtová, tel. 522 9131, e-mail: [jana.engelbrechtova@seznam.cz](mailto:jana.engelbrechtova@seznam.cz).

-red-

**Pro zájemce o zahraniční stáže**

Od poloviny září jsou na adrese <http://improving-mcf.sti.jrc.it/project/> zpřístupněny nabídky stipendií v zahraničních institucích, a to ve všech aktivitách *Marie Curie Fellowships*. Příležitosti tak dostávají absolventi vysokých škol, doktorandi i post-doktorandi ve věku do 35 let; pro humanitně zaměřené zájemce se nyní otevřely také možnosti ve schématu *Training Sites* (krátkodobé stáže zaměřené na doplň-

**Setkání s Lotte Ingrischovou**

Zásluhou Rakouského kulturního institutu v Praze vystoupí v pondělí 9. 10. ve 12. 30 hod. v aule Filozofické fakulty UP známá rakouská spisovatelka **Lotte Ingrischová**.

L. Ingrischová je autorkou četných prozaických děl, jakož i rozhlasových, televizních a divadelních her včetně operních libreť. Od osmdesátých let se zabývá esoterickou problematikou. Oblíbené jsou její každoroční kurzy *Schule der Unsterblichkeit*.

L. Ingrischová je rodilou Vídeňankou, která v prvním manželství byla provdána za filozofa Huiga Ingrische, ve druhém jejím manželstvem byl věhlasný rakouský hudební skladatel Gottfried von Einem.

Všichni příznivci rakouské literatury jsou na setkání se zajímavou a populární osobností L. Ingrischové srdečně zváni.

-mak, red-

**Veselé kolování s FTK UP**

Fakulta tělesné kultury, Akademik centrum – Sekce pohybových aktivit pořádá *Veselé kolování pro děti od 6 do 16 let* – cykloturistické vyjíždky okolím Olomouce, Litovelským Pomoravím apod. Termíny v říjnu: 7. 10., 14. 10., 21. 10., 28. 10.

Program: organizované vyjíždky na kole za přírodou s instruktory FTK UP, soutěže, hry, hrátky na kole, závod o ceny.

Cena: 130 Kč/den, sleva pro sourozence 10 %

Informace a přihlášky:

Mgr. H. Vyroubalová,

FTK UP, tř. Míru 115,

tel. 068/563 6452, 542 3091, 563 6451,

e-mail: [vyroubal@ftknw.upol.cz](mailto:vyroubal@ftknw.upol.cz).

-red-

**Stručně**

Ve velké zasedací síni Rektorátu UP proběhlo 2. 10. **zasedání Vědecké rady UP**, které mělo na programu projednání návrhů na jmenování profesorem, návrhu na udělení Čestného doktorátu, informace ke koncepci rozvoje oborů pěstovaných na UP aj.

\*\*\*

Tisková konference s **nově jmenovaným ředitelem Britské rady v ČR Paulem Dochertym** se uskutečnila v pondělí 2. 10. středisku Britské rady v Olomouci.

\*\*\*

V kostele Panny Marie Sněžné byl 4.10. oficiálně zahájen **akademický rok olomoucké studentské farnosti** mši svatou, slouženou studentským knězem P. M. Altrichtrem.

\*\*\*

Ve čtvrtek 5. 10. Uspořádaly Centrum interdisciplinárních studií UP a Kancelář zahraničních styků UP v posluchárně U1 na Rektorátě UP besedu s RNDr. P. Nováčkem, CSc., pod názvem **Jak se žije v Prístině o poznatcích a zkušenostech z návštěvy prístinské univerzity a možnostech její spolupráce s UP**.

\*\*\*

**Výběr fotografií Miloslava Hrachovce**, dlouholetého reprodukčního fotografa Lékařské fakulty UP, byl ke shlédnutí na výstavě uspořádané k jeho šedesátinám v Dolanech u Olomouce (22. – 24. 9.).

-red-

**Symposium k opravě dómské katedrály**

Památkový ústav v Olomouci ve spolupráci s Metro-politní kapitulou sv. Václava v Olomouci, Státním archívem v Olomouci a Zemským archívem v Opavě, pobočka Olomouc pořádají ve dnech 21. – 22. 11. 2000 celostátní symposium na téma *Generální oprava pláště katedrály sv. Václava*.

Vzhledem k omezené kapacitě sálu Státního archivu v Olomouci je nutno podat písemnou přihlášku do 20. 10. na adresu: Památkový ústav Olomouc, Mgr. M. Kauerová, Horní nám. 25, 771 11 Olomouc. Případné příspěvky lze předat do 15. 10. Další informace jsou k dispozici na tel. 068/522 41 55, kl. 120.

-red-

**ZEPTALI JSME SE ZA VÁS****Jak se daří jubilující olomoucké polonistice?**

Když před pěti lety vznikla na Filozofické fakultě nová Katedra slavistiky, stala se její součástí i Sekce polské filologie. U příležitosti tohoto malého výročí jsme se zeptali vedoucí sekce **doc. Marie Sobotkové**, jak se v novém kolektivu polonistů daří:

Změny ve vžitých stereotypech obvykle bývají pozitivním impulsem, my jsme však tehdejší reorganizaci – začlenění polonistiky do nové ustavené Katedry slavistiky – vnímali spíše s obavami. Dnes však můžeme říci, že jsme se s novými kolegy za těch pět let naučili navzájem se chápat, a dokonce si rozumět a pomáhat. Jisté je ještě co zlepšovat, ale v jednom budeme zřejmě vždy zajedno: nám všem jde o dobré jméno katedry. Jednotlivé sekce k tomu mohou přispět v rámci svých oborů nejen odborným růstem svých pracovníků, ale také cílevědomou výchovou svých nástupců.

A právě s touto kapitolou práce členů Sekce polské filologie bych ráda seznámila čtenáře Žurnálu UP. Vedle stálého zkvalitňování metod a forem výuky a rozšiřování nabídky volitelných předmětů považujeme za zvlášť potřebné, aby naši studenti měli možnost porovnat si výsledky své práce s kolegy z ostatních polonistických pracovišť v České republice. S tímto cílem jsme zorganizovali dvoudenní studentskou vědeckou konferenci s názvem **Nová generace české polonistiky**,

podpořenou *Fondem rozvoje vysokých škol jejíž jednání proběhlo ve dnech 17. a 18. října 2000 za účasti polonistů z Brna, Ostravy a Olomouce. Je příznačné, že přes opakované pozvání nebudou našimi hosty zastupci pražské polonistiky, neboť podle vyjádření jejich učitelů nemají studenti, kteří by svůj obor mohli reprezentovat. Naše pozvání naopak rádi přijali bratislavští polonisté spolu s vedoucí tamní Katedry slavistiky doc. Martou Pančíkovou.*

Mohla byste, paní docentko, upřesnit, jak bude jednání této konference probíhat?

Podle grantového projektu jsou vytvořeny tři sekce, a to sekce literárněvědná, která je nejpočetnější, sekce jazykovědná a sekce translatologická. V rámci těchto sekcí proběhne první kolo, v němž mezinárodní porota, složená ze zahraničních učitelů-polonistů a bratislavských studentů, vyhodnotí nejlepší studentské práce. Druhý den bude vyhrazen ocenění nejlepších příspěvků; mimochodem odměny nejsou nezajímavé, neboť pro vítěze každé sekce je připraveno 1500 Kč, pro druhého v pořadí je určeno 1000 Kč, třetí odjede z Olomouce s pěti sty korunami. Samozřejmě veškeré náklady na jejich pobyt je hrazen z prostředků grantu.

Podobná setkání jsou jistě nejen zajímavá a potřebná, přesto se je asi na místě zeptat se na

konkrétnější výsledek takto koncipované studentské vědecké konference.

V grantovém projektu jsme naplánovali vydání sborníku z této konference a rádi tento závazek splníme. Uděláme všechno pro to, aby do konce kalendářního roku byly texty příspěvků edičně připraveny k vydání v našem univerzitním vydavatelství.

Závěrem by bylo dobré alespoň stručně nastínit, jaké další projekty (zvláště v souvislosti s konstatováním, že pracujete již pět let v novém kolektivu Katedry slavistiky) chystáte...

Již realizovaný projekt **Nová generace české polonistiky** byl vytvořen jako první stupeň širší koncepce přípravy mladých českých polonistů. V příštím roce připravím další projekt s názvem **Nová generace české slavistiky**, jehož výsledkem bude opět dvoudenní studentská vědecká konference, která se uskuteční v roce 2002. Na rok 2004 plánujeme obdobnou konferenci s názvem **Nová generace evropské slavistiky**. Doufáme, že nám bude grantová agentura i nadále příznivě nakloněna, a my budeme moci, tentokrát ve spolupráci s ruskou a ukrajinskou sekcí Katedry slavistiky, svůj záměr realizovat.

Při realizaci těchto jistě náročných cílů vám, paní docentko, i ostatním členům Sekce polské filologie a celé Katedře slavistiky přejeme hodně úspěchů.

-red-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

## Přínos V. Solovjova pro jednotnou Evropu



Ilustrační foto z průběhu konference

T. Jemelka

Tato poněkud lakonická slova by mohla snad nejlépe obsahově vystihnout náplň mezinárodní konference, kterou pod názvem *V. Solovjov a jednotná Evropa* uspořádala Katedra spirituality, mezináboženského dialogu a studií křesťanského východu CMTF UP ve spolupráci s olomouckým Centrem Aletti ve dnech 26. až 27. 9. 2000. Deset prelegentů z devíti zemí (Velké Británie, Francie, Itálie, Rakous-

ka, Polsko, Slovensko, Ukrajina, Rusko a ČR) se ve svých referátech snažilo jak analyzovat mnohdy prorocké názory tohoto významného ruského filozofa, literáta, teologa a básníka, tak i poukázat na vliv, jaký měl na své současníky a pokračovatele. Tematické řazení referátů do dvou dnů také zhruba odpovídalo tomuto dělení. Zajímavé je, že účast (cca 90 lidí) byla větší prvního dne, kdy byly na programu spíše teologické otázky (kupř. Solovjovova eklesiologie a sofiologie), než den následující (cca 34–40 lidí), kdy „ke slovu“ přicházel dopad tohoto „proroka jednoty křesťanství a evropské kultury“ na generace konce 19. a celého 20. století. Přesto však lze – na základě prvních ohlasů – doufat, že konference byla nejen přínosná, ale že též poskytne, zejména v českém prostředí, další podnět pro ty, kdo budou mít zájem o integrální poznání evropského teologického a filozofického dědictví. Tomu by měla posloužit souběžná edice tří publikací se solovjovskou tematikou ve vydavatelství Refugium (*Čtení o bohoství, Úvod do myšlení V. Solovjova a Velký inkvizitor*), jakož i následně vytištění materiálů z konference.

ThDr. W. Bugel,  
sekretář konference

## Dvanáctá česko-slovensko-polská optická konference

Ve dnech 12. – 15. 9. 2000 se konala v hotelu Diana ve Velkých Losinách tradiční, již 12. česko-slovensko-polská optická konference na téma *Wave and Quantum Aspects of Contemporary Optics*.

Konference se zúčastnilo 87 vědeckých pracovníků z pěti zemí, bylo předneseno osm zvaných referátů z aktuálních oblastí současné optiky a dále 60 vědeckých a odborných příspěvků. Sborník abstraktů všech příspěvků vydala UP a vlastní sborník příspěvků vydá a sponzoruje mezinárodní společnost optiků SPIE – *The International Society for Optical Engineering* v USA.

## Vysoké školy – priorita české společnosti?

Dokončení ze str. 3

b) Je třeba při sestavování rozpočtu považovat účelovou kalkulaci, která rozdílným způsobem přerozděluje na jednotlivé organizační složky různé zdroje příjmů (např. dotaci na pedagogickou činnost, vědecký a tvůrčí výkon, zisk z nájmu, úroků atd.), v konečném důsledku za neekonomickou. Dlouhodobě podryvá ekonomické motivace rozhodování a působí kontraproduktivně, jestliže základem úvah se stanou náklady předcházejících let.

c) Nutný prvek solidarity je třeba vytvářet na základě konsensu, a to z částek, které jednotlivé složky do rozpočtu přinesou (navrhují do rezervního fondu z každé složky UP vložit 10% státní dotace na pedagogickou činnost, 15% státní dotace na vědeckou a tvůrčí činnost, 100% zisku z úroků a nájmu, popřípadě jiné zdroje) a ty rozdělovat v případě krizové situace jednotlivých fakult podle předem daných kritérií.

d) Financování Informačního centra UP posoudit diferencovaně, a ne jako jeden celek. IC UP má pro strategii rozvoje univerzity zásadní význam a univerzita se ho nemůže zříknout bez dalekosáhlých negativních důsledků. O tom, které části IC UP to budou, by měly rozhodovat fakulty prostřednictvím AS.

Tak je třeba držet našemu AS palce. Vždyť jde také o fair play!

Doc. P. Ambros, Th.D.,  
děkan CMTF UP

Mezinárodní vědecká rada konference na svém zasedání v závěru konání konference s uspokojením konstatovala vysokou vědeckou úroveň zvaných i ostatních referátů přednesených na konferenci, výrazný vzestup počtu a vědecké úrovně mladých vědeckých pracovníků – účastníků konference, vysokou společenskou a přátelskou atmosféru konference.

Příští, již 13. konference se bude konat v září 2002 v okolí polské Wroclawi.

Organizační výbor konference děkuje všem pracovníkům Společné laboratoře optiky UP a Fyzikálního ústavu AV ČR a Katedry optiky PřF UP, kteří se podíleli na přípravě a konání konference, a také pracovníkům Konferenčního centra RUP (ing. J. Pour, J. Hybnerová, M. Hálková) za profesionální a bezchybné organizační zajištění konference.

Prof. J. Peřina, DrSc.,  
doc. M. Hrabovský, DrSc.



V posluchárně Dětské kliniky LF UP proběhlo 21. 9. přednáškové odpoledne, na kterém se se svými sděleními představili K. P. Katayama, Ph.D. (na snímku) a A. Katayamová, Dr. (*Oocyte Donation, Legal and Ethical Issues of Reproductive Cloning*). Akcí uspořádala Gynekologicko-porodnická klinika LF UP ve spolupráci s Department of Obstetrics and Gynaecology (University of Wisconsin).

Foto -tj-



V pondělí 25. 9. byl mšj sv. v chrámu Panny Marie Sněžné slavnostně zahájen začátek nového školního roku na Cyrilometodějské teologické fakultě UP, kterou celebrou biskup ostravsko-opavské diecéze Mons. František V. Lobkowicz (na snímku uprostřed).

Foto -tj-

## Seminář bezpečnostních a požárních techniků

Ve dnech 21. až 22. 9. se pod záštitou UP konal na Právnické fakultě UP v pořadí již druhý celostátní seminář bezpečnostních a požárních techniků českých vysokých škol, organizovaný pracovníky útvaru BOZP a PO RUP. Zahrnul téměř všechna neaktuálnější témata současněho vývoje a trendů v oblasti bezpečnosti a požární ochrany. Hlavním tématem setkání bylo předání nových poznatků a zkušeností v preventivní činnosti; dalším důležitým bodem jednání byl výklad novely zákoníku práce, zákona o požární ochraně a následná diskuse. Jedním ze stěžejních témat semináře byla i sdělení týkající se vyhledání a posouzení rizik na jednotlivých pracovištích, jejich vyhodnocení a správná aplikace získaných informací v praxi.

Závěrem bych chtěl poděkovat doc. J. Blažkovi, CSc., děkanovi PF UP zaměstnancům menzy a ubytovací kanceláře SkaM za kvalitní služby, které účastníkům semináře poskytli.

R. Urban, útvar BOZP a PO RUP

## UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

### Vznik Katolické univerzity v Ružomberku na Slovensku

Jako zástupce CMTF UP jsem měl možnost zúčastnit se dne 20. 9. 2000 (spolu s ThDr. J. Novotným) slavnostní inaugurace Katolické univerzity v Ružomberku. Vznikla z Katecheticko-pedagogické fakulty Žilinské univerzity a zatím ji tvoří dvě fakulty, filozofická a pedagogická. V nejbližší době má vzniknout ještě fakulta teologická.

Slavnost inaugurace, začleněná do bohoslužby, probíhala ve sportovní hale upravené k tomuto účelu. Přítomni byli zástupci slovenské vlády, diplomaté, všichni slovenští biskupové, rektori ostatních slovenských univerzit, hosté ze zahraničí.

K hlavním úkolům nové univerzity patří pěstování dialogu mezi vědou a vírou, mezi církví a současnou kulturou. Konkrétně má připravovat učitele a zároveň katechety pro první a druhý stupeň škol. Chce být alternativní univerzitní institucí, pro společnost chce nejen vzdělávat odborníky, ale také dbát na duchovní formaci studentů. Přeje si, aby byla zdrojem duchovní a mravní obnovy slovenského národa.

CMTF UP navázala kontakty a v budoucnu hodlá spolupracovat s touto novou univerzitou. Další informace o ní by měly být k dispozici na internetové stránce: [www.kpf.utcu.sk](http://www.kpf.utcu.sk).

Doc. P. Chalupa, proděkan CMTF UP

## Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP

## Vědeckovýzkumná činnost porodnicko-gynekologické kliniky LF UP

Vědeckovýzkumná činnost porodnicko-gynekologické kliniky LF UP v Olomouci se v posledních letech ubírá několika směry.

V oblasti porodnictví je vědeckovýzkumná činnost zaměřena především na prevenci předčasných porodů, které jsou nejčastější příčinou perinatální mortality. Klinika byla zapojena do multicentrických randomizovaných studií. Nejprve to byl grantový projekt PECO, zabývající se vztahem zaměstnanosti, pracovních a sociálních podmínek žen k průběhu a ukončení jejich těhotenství.

V současné době je v řešení grant IGA reg. Č. 4631-3 CIPRACT, zaměřený na efektivnost prevence inkompetence děložního hrdla vaginální sonografií a serkláží. Jedná se o kontrolovanou, randomizovanou a multicentrickou mezinárodní studii.

Ve spolupráci s hematologickou klinikou je dále výzkum zaměřen na problematiku trombofilních stavů (APC rezistence, Leidenské mutace, deficitu proteinu C, S, AT III atd.) ve vztahu k etiologii některých porodnických komplikací a tromboembolické nemoci (TEN) v těhotenství. Zároveň je sledována otázka efektivnosti léčby TEN v těhotenství nízkomolekulárními hepariny.

V oblasti gynekologie je výzkum zaměřen dvěma základními směry. V gynekologické operativě je to zavádění minimálně invazivních výkonů, tedy laparoskopických a laparoskopicky asistovaných. I v této oblasti klinika získala grant IGA na léta 1999 až 2001. Projekt RHOCE řeší otázku rizika diseminace nádorových buněk z dutiny děložní u pacientek s onemocněním karcinomem endometria při použití kapalných distenčních médií při hysteroskopiích.

Výsledky pilotní studie byly prezentovány na celostátní konferenci gynekologické operativy v Brně v roce 1998. Průběžné výsledky z řešení grantového projektu byly obhajovány v r. 1999 na VIII. Symposiu gynekologické endoskopie v Pardubicích, mezikrajovém onkologicko-gynekologickém semináři v Ostravě a na mezinárodním fóru formou posteru na kongresu „New technologies in reproductive medicine, neonatology and gynecology“ v Tramariglo v Itálii. V roce 2000 byla výstupem grantového projektu práce přednesená na 3. mezinárodním kongresu gynekologické laparoskopie v Praze a připravován je poster pro 9.

kongres ESGE (European Society for Gynaecological Endoscopy), který se uskuteční v říjnu v Paříži.

Druhým vědeckovýzkumným zaměřením jsou otázky spojené s léčbou sterility pomocí metod asistované reprodukce. Tato problematika je dlouhodobě jedním z nosných programů pracoviště.

Na půdě kliniky byly učiněny některé průkopnické kroky v České republice (hormonální vyšetření neplodných párů, kryokonzervace gamet) a po zavedení in vitro fertilizace poskytuje Centrum asistované reprodukce kompletní spektrum asistovaných reprodukčních technik. V jejich rámci byly v letech 1992–1996 úspěšně vyřešeny dva grantové úkoly IGA MZ ČR, které se týkaly rozvoje kryokonzervačních metodik pro léčbu neplodnosti a zavedení komplexní laboratorní analýzy lidského semene.

V současné době je ve spolupráci s Ústavem lékařské genetiky řešen grantový projekt MŠMT ČR *Prekoncepční a prenatalní prevence vrozených vývojových vad a dědičných onemocnění s jejich intrauterinním a postnatálním lékařským řešením. Snižování rizika vícečetných těhotenství v programu IVF+ET. Etické, psychologické a právní aspekty těchto stavů.*

V letošním roce byla podána grantová přihláška na IGA MZ ČR a plánovaný projekt by se měl zabývat problematikou receptivity endometria ve vztahu k úspěšnosti přenosu kryokonzervovaných embryí. Pilotní studie v této problematice, které byly řešeny ve spolupráci s Ústavem histologie a embryologie a Pracovištěm mikroskopických metod LF UP, již vyústily v úspěšně vyřešený interní grant LF UP a původní práce byly předneseny na domácích i zahraničních vědeckých fórech (1997 – 13th Annual Meeting of the ESHRE, Edinburgh, Skotsko a 1999 – 10th World Congress on Human Reproduction, Salvador, Brazílie).

Od počátku 70. let odvedli pracovníci porodnicko-gynekologické kliniky a její laboratoře průkopnickou práci v oblasti zavádění imunoanalytických metod stanovení hormonů se vztahem k reprodukční funkci. Originální vlastní postupy radioimunoanalýzy (RIA) proteinových i steroidních hormonů byly přirozeně v průběhu let nahrazovány postupně dostupnějšími komerčními postupy, na přípravě jejichž výroby v tehdejší Československé republice se pracovníci

laboratoře také významně podíleli svými metodickými i klinickými zkušenostmi. V souladu se světovým vývojem docházelo i ke stále většímu uplatnění automatizace a neisotopových imunoanalýz.

Jako poslední tzv. in-house metoda byla vyvinuta RIA pro stanovení erythropoietinu (Epo), jejíž kvalitativní parametry byly srovnatelné s několikanásobně dražšími komerčními postupy. Zavedení vlastní metody RIA Epo bylo výstupem stipendijního pobytu poskytnutého v roce 1991 Britskou radou doc. H. Fingerové, CSc. Dostupnost levné metody stanovení Epo umožnila klinice nejen získání grantu IGA (1994–1996), ale přispěla i pro řadu prací na dalších pracovištích LF UP (např. Mihal V. a spol.: *Transient aplastic crisis in a leukemic child caused by parvovirus B19 infection*, Pediatric Hematology and Oncology, 13, 173–7, 1996, Zadražil J. a spol.: *Erythropoietin a erythropoéza po transplantaci ledviny*, Vnitřní lékařství 42, 540–4, 1996).

Výstupem tohoto grantového projektu je i poster Fingerová H., Kilianová E.: *Extremely high erythropoietin levels at birth are often associated with long-term pediatric morbidity*, který byl letos uveřejněn na 52. výroční konferenci Americké asociace pro klinickou chemii (AACC) v San Francisku ve dnech 23.–27. 7. Pro účast na této akci (150 00 účastníků, 800 posterů, řada workshopů, round-table diskuzí, edukačních programů a výstava Clin Lab Expo s více než 500 vystavovateli) získala doc. H. Fingerová, CSc. jedno z devíti stipendií poskytnutých AACC vybraným uchazečům z celého světa.

V roce 1998 bylo ukončeno řešení grantu IGA: *Sérové hladiny DHEAS jako potenciální indikátor rizika postmenopauzální osteoporózy*. V návaznosti na problematiku DHEA a jeho metabolismu pokračuje spolupráce s Endokrinologickým ústavem v Praze, která by případně mohla vyústit ve společnou grantovou přihlášku.

Doc. H. Fingerová, CSc., LF UP a FNO

## Přijaté vnitřní granty UP na rok 2000

(pokračování)

Pokračujeme v publikování seznamu udělených vnitřních grantů UP, který jsme získali od jednotlivých fakult v závěru loňského školního roku (čísla v závorkách představují výši přidělených finančních částek):

## Filozofická fakulta UP

PhDr. B. Bednaříková, Ph.D. (Katedra bohemistiky): *Zpracování speciálního slovníku češtiny pro cizince*. (23 tis.)

Mgr. P. Bilík (Katedra teorie a dějin dramatických umění): *Česká literatura ve filmu 60. let* (19 tis.)

Mgr. R. Filipcová (Katedra slavistiky): *Výběrová bibliografie evropské literární vědy o ruské literatuře 1. poloviny 19. století*. (17 tis.)

Dr. L. Kysučan (Katedra klasické filologie): *Environmentální problémy v antických společnostech a pokusy o jejich řešení*. (23 tis.)

Mgr. D. Marek, M.A., Ph.D. (Katedra politologie a evropských studií): *Tisk v dějinách politických stran na území českých zemí a Československa v letech 1861–1999*. (21 tis.)

Mgr. D. Papajík, Ph.D. (Katedra historie): *Msgr. F. Světlík. Náštin života a díla katolického modernisty a politika ČSL*. (37 tis.)

Mgr. R. Slabáková, Ph.D. (Katedra historie): *Šlechta habsburské monarchie v 19. století*. (43 tis.)

Mgr. P. Vodešil (Katedra filozofie): *Kantův apriorismus z pohledu analytické filozofie*. (23 tis.)

E. Weigl (Katedra politologie a evropských studií): *Možnosti finanční podpory pro ČR z finančních zdrojů EU v rámci strukturálních fondů*. (40 tis.)  
Filozofická fakulta celkem 246 tis. Kč.

## Pedagogická fakulta UP

Mgr. M. Klement (Katedra technické výchovy): *Objektové programování se zaměřením na tvorbu výukového softwaru jako součást pregraduální přípravy učitelů* (25 tis. Kč)

Mgr. K. Vitásková (Katedra speciální pedagogiky): *Preventivní, diagnostické a nápravné programy pro sluchově postižené děti se specifickou poruchou učení* (25 tis. Kč)

Mgr. D. Heřmánková (Katedra speciální pedagogiky): *Analýza stavu péče o děti se zrakovým postižením v raném věku* (25 tis. Kč)

Dr. O. Vránová (Katedra přírodopisu): *Studium karyotypu a velikosti genomu vybraných genových zdrojů rodu Lactuca* (15 tis. Kč)

Mgr. J. Slezáková (Katedra matematiky): *Prvky ekologické výchovy v úlohách mezinárodní soutěže Matematický Klokán* (15 tis. Kč)

Mgr. H. Marešová (Katedra českého jazyka a literatury): *Antologie textů pro děti se sluchovým postižením* (14 tis. Kč)

Pedagogická fakulta celkem 124 tis. Kč.

Pokračování příště.

*Teorie říká, jak bychom to dělali, kdybychom to uměli.*  
\*\*\*

*Mluvíte-li s hlupáky, povzbuzujete sebevědomí. Sobě i jim.*  
\*\*\*

*V hlavě se mu rozsvítilo. Ale ani za světla se tam nic nenašlo.*

-jas-

## JUBILEUM

## Blahopřejeme!

Při příležitosti významného životního jubilea převzal dne 26. 9. z rukou rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., blahopřejný dopis UP prof. J. Horejské, CSc., emeritní vedoucí Katedry historie FF UP a bývalý prorektor UP.

-red-, foto -tj-



-red-

## ROZHOVOR

## O globalizaci, „kokakolonizaci“ a mundializaci

(dokončení)

V minulém čísle Žurnálu UP jsme publikovali první část rozhovoru s prof. J. Jařabem, CSc., o procesu (a problémech) amerikanizace, o významu americké zkušenosti pro utváření vztahů v Evropské unii i o přínosu a smyslu amerických studií. Dnes přinášíme druhou, závěrečnou část:

Amerikanizace znamená tedy současně i globalizaci?

Tohoto termínu se dnes užívá hodně a myslím, že v několika významech, které by bylo dobře rozlišovat.

Zprvė představuje globalizace jev **ekonomický**. Jde o světovou nadvládu trhu, a snad přesnější pohyb peněz, kapitálu, který se zdá být skoro nekontrolovatelný. Jednotlivé státy a státechy se cítí v tomto kontextu bezbranné. Proti této situaci se protestovalo v Seattlu a v uplynulých dnech i v Praze při zasedání Světové banky a Mezinárodního měnového fondu. I když je americká ekonomika na světě nejsilnější a americký kapitál je následně velmi výraznou složkou světového, nemyslím si, že je přesně globalizací v tomto smyslu plně ztotožňovat s amerikanizací, protože mnohé z největších korporací jsou dnes vlastně už mezinárodní, či lépe nadnárodní.

Pak jsou tu amerikanizace a globalizace jako **záležitost kultury** v užším i širším slova smyslu. O tom jsme už trochu mluvili. Mnohdy se vliv tohoto fenoménu zahrnuje pod širší pojem macdonaldizace; salcburský kolega Reinhold Wagnleitner si vymyslel výmluvnější termín kokakolonizace. Jde o masový prodej „demokratizované“ kultury ve světovém měřítku. A je zajímavé sledovat, jak se Starý svět hrdý na své kulturní tradice s touto agresivní americkou nabídkou vyrovnává. Francie i jiné země Evropské

unie stanovují omezující kvóty pro americké filmy, francouzské macdonaldovské jídelny alespoň používají místo plastických pohárků kulturnější skleničky, ale současně necelou hodinu právě od Paříže postavili evropský Disneyland.

Po roce 1989 z totality osvobozené středoevropské a východoevropské země stojí před závažným úkolem s důsledky této amerikanizace se vyrovnávat. Realistické a zdravé kulturní sebevědomí podpořené kulturní osvětou a vzděláváním nám mohou umožnit rozlišování v kulturních hodnotách. A to i ve výběru z americké kulturní nabídky, protože i v Americe stále existuje též kulturní proud, který se přímo brání „amerikanizaci“ jako ryzi komercionalizaci kultury. V Brazílii i v jiných latinskoamerických zemích používají pro celosvětové šíření a přijímání amerických kulturních hodnot, jakou představuje třeba jazz, který spontánně, svou vlastní silou a přesvědčivostí pronikl prakticky do celého světa, výraz mundializace. A tak se můžeme pokusit o jisté rozlišení: Výsledkem americké globalizace je celosvětová „spotřeba“ produktů, jako jsou Jackie Collinsová, Terminátor, panenka Barbie nebo seriály Dallas či Dynastie, výsledkem mundializace je světový věhlas Louise Armstronga, Ernesta Hemingwaye, Arthura Millera, Jacksona Pollocka nebo seriálu Sesame Street. Někde v typicky americkém meziprostoru je možno najít Elvise Presleyho a Madonnu, Stephena Kinga a četné filmy z Hollywoodu i mnohé z komiksových seriálů. A my bychom měli být schopni si vybrat (nebo si nebrat nic), spíše než si stěžovat na kvalitu nabídky.

Třetí chápání termínu amerikanizace je **politické**. Také bychom mohli mluvit o globalizaci demokracie.

To je pro nás neméně důležité, protože to poukazuje na možnosti a omezení, na úskalí a šance, jež nabízí praktický život v demokratickém prostředí. Ten zahrnuje respektování lidských a občanských práv jednotlivce, institucionalizování aktivní tolerance a rovnosti (či narovnávaní) příležitosti jedinců i společenských skupin. Výsledkem amerikanizace jako politického procesu je mírová koeexistence či ještě lépe reálná a realizovatelná symbióza v multikulturní či kulturně pluralitní společnosti.

To všechno dohromady a ještě mnohé další charakteristické rysy americké historické zkušenosti budí otázky, jimiž se evropští amerikanisté chtějí zabývat a zabývají. Snažíme se tuto zkušenost přecítit z našeho, evropského (nebo i českého) pohledu, abychom ji rozuměli, abychom se obohatili, poučili, případně se vyvarovali něčeho, čeho se Amerika z nějakého důvodu vyvarovat nechtěla, případně ani nemohla. Konference evropských amerikanistů, kterou připravujeme na jaro 2002 v Bordeaux, se bude zabývat právě evropskou interpretací americké zkušenosti.

Domníváte se, že svým studiem a jeho výsledky můžete nějak výrazněji oslovit ty, kteří rozhodují o současné politice?

To nevím. Nevím, zda vůbec oblast školství a vědy nějakým výraznějším způsobem ovlivňuje politiky, což je otázka k zamýšlení i pro akademická a vědecká pracoviště, jež by měla o kvalitě života rozhodovat v delší perspektivě než sami politici, a proto by měla umět svůj vliv na ně uplatňovat. Je pravda, že ve Spojených státech se třeba prezidentci, guvernéri či kongresmani obklopují celými týmy význačných odborníků a vědců z Harvardu, z Yale, z Berkeley a dalších univerzit, s nimiž se radí. Když slyším, kdo údajně radí našim i nejvyšše postaveným politikům, běhá mi někdy mráz po zádech. Opravdu nevím, jak a v čem by mohli svým pánům poradit. Na druhé straně u nás snad stále ještě existuje možnost, aby se i významné osobnosti ze světa vědy či kultury přímo ucházely o politické funkce a role. To se mně zdá, že je ve Spojených státech už skoro nemožné. Když jsem kolikrát v rozmluvách s vědeckými osobnostmi, jež nastiňovaly svoji přesvědčivou analýzu politického problému, položil otázku, proč nekandidují do Kongresu či Bílého domu, byl reakcí jen pobavený úsměv. O nejvyšší politické úřady mohou usilovat jen jedinci mediálně známí a navíc známí z dlouhodobého působení v politice. Jsou to jacisi američtí mandariní, kteří nikdy nic jiného než politiku nedělali a v ní po stupincích pomaleji nebo rychleji postupovali vzhůru. Tím nechci říci, že třeba američtí prezidentci nebyli vzděláni či inteligentní. Například Bill Clinton získal už jako bezjemenný mladík Rhodesovo stipendium do anglické Cambridge, což se uděluje jen studentům s vynikajícími studijními a atletickými výsledky. A on své příležitosti plně využil. Demokratický prezident-ský kandidát Al Gore napsal odborné fundovanou knihu z oblasti ekologie. A mohli bychom vyjmenovávat další zajímavé případy inteligentních politiků. Pro zvolení do nejvyšších úřadů je ovšem stále důležitější mít mediální image, onu mandarínskou politickou kariéru a samozřejmě peníze. To zrovna není, co bych si přál, abychom od Ameriky kopirovali. Vůbec bychom neměli kopírovat nic a od nikoho. Ale měli bychom se učit dívat na zkušenosti jiných a to i na zkušenost Nového světa otevřenými očima a s otevřenou myslí. A pokud jde o tu Ameriku: Ať totiž chceme, nebo nechceme, naznačuje v mnohém budoucnost této planety.

Za rozhovor poděkovala

V. Mazochová

## O ČEM SE MLUVÍ

## Tělesná výchova nepovinná a jen za vlastní peníze

Sekke tělesné výchovy a sportu Akademik centra FTK UP připravila pro studenty UP i ve školním roce 2000/2001 řadu sportovních aktivit. Jako obvykle je nutno přihlásit se včas (kapacita některých druhů sportu je omezená) a zakoupit průkazku, se kterou obdrží každý student také program a časový rozpis všech sportů. Prodej sportovních průkazek (v ceně cca 300 až 1300 Kč) byl zahájen dne 21. 9. na Akademik centru FTK UP (tř. Míru 115), v době od 25. 9. do 6. 10. 2000 probíhal v menze UP na tř. 17. listopadu; průkazy lze nyní i po celý zbytek roku zakoupit na FTK UP v Neředině.

Podle informací z Akademik centra FTK dochází však letos – vzhledem ke snížení rozpočtu UP a tím i rozpočtů všech fakult – ke zvýšení cen jednotlivých sportovních programů v zájmové tělesné výchově. Povinná tělesná výchova na UP prakticky zanikla a kreditní se ještě neroběžila. Výuka tělesné výchovy přestala být financována jednotlivými fakultami, z nichž některé odmítly uznávat kredity za tělesnou výchovu, a tím se i zbavily odpovědnosti na ni ze svých rozpočtů přispět. Dosud byla praxe taková, že výuku tělesné výchovy hradily studentům jejich fakulty (jako povinná všeobecná Tv, jako započítané kredity nebo zájmová Tv představovaná systémem „průkazek“); takže teď, zjednodušeně řečeno, veškeré náklady musí uhradit sami studenti, kteří o konkrétní sportovní aktivitu projeví zájem. Doufáme, že to je přechodný stav, a že se rozběhne nabídka kreditní Tv. Potom systém průkazek jako zájmové Tv a sportu bude pouze doplňkem k Tv garantované studijními programy v rámci kreditního systému, uvedl pro Žurnál UP PaedDr. J. Vaculík, CSc., vedoucí Akademik centra FTK UP.

V souvislosti se změnami ve financování výuky tělesné výchovy na UP jsme se obrátili na vedení jednotlivých fakult s dotazem, jaké důvody vedly fakulty k tomu, že počínaje tímto školním rokem přestaly přispívat na sportovní aktivity studentů:

**Doc. J. Šteigl, CSc., děkan Pedagogické fakulty UP:**

Stále se zhoršující finanční situace na vysokých školách obecně, ale i odejmutí jedné třetiny příspěvku MŠMT na výchovné vzdělávací činnost pro PdF UP (kromě jiného ve prospěch propadové finanční situace na FTK), nutí naši fakultu k zajištění výuky zejména těch disciplín, které patří k podstatě studovaného oboru a jsou součástí akreditovaných studijních programů. V řadě oborů studovaných na PdF UP patří k těmto disciplínám i výuka zajišťovaná FTK a tato výuka je pro studenty bezplatná. Je dobře, že FTK umožňuje i studentům dalších oborů jejich volbu tělovýchovných disciplín výběrového charakteru (předmět C). Vzhledem k finanční situaci fakulty a uplatňovanému modelu přerozdělení dotací na UP musí být tato výuka hrazena z jejich vlastních prostředků.

**Doc. Z. Pechal, CSc., proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti Filozofické fakulty UP** Prvním důvodem je fakt, že žádná z kateder na Filozofické fakultě nezahrnula Tv do studijního programu. Druhým příčinou je důvod finanční. Filozofická fakulta se dostala na základě letošního rozpočtu (deficitní rozpočet ve výši 7,7 mil. Kč) na samu hranu ekonomické existence a je naprosto nemyšlitelné, aby byly další prostředky uvolněny jiné fakultě na základě vzájemného vyrovnání při poskytování služeb. Na Filozofické fakultě byly zastaveny veškeré aktivity nad rámec základního provozu. Jestliže se špatná politika ve financování vysokého školství dotýkala celou řadu let studentů pouze skrytě, pak se v poslední době projevuje nedostatek financí zcela zjevně. Jestliže alarmující fakta o krizovém stavu vysokého školství ze strany České konference rektorů narážejí celou řadu let na mlčenlivou zeď (a přitom by stačila jedna miliarda ročně, aby se stagnace alespoň neprohlubovala!), pak hra politických stran zřejmě čeká na reakci studentů.

-red-



## Mezi námi vzdělanci

Z vůlí svých zákonodárců byl český (v to počítaje moravský i slezský) lid oblažen dalším státním svátkem, nazvaným sice Den české státnosti, ale pro lid římskokatolický je podstatnější, že dni 28. září již po celá staletí patronuje

SVATÝ VÁCLAV,

první mezi českými zemskými patrony. Není snad třeba říci, jak český kníže Václav z rodu bájeného Přemysla ke svatořečení přišel – uvedme jen pro základní chronologickou orientaci, že se narodil asi v letech 908–910 a byl z návodu svého bratra Boleslava 28. září 929 nebo spíše r. 935 ve Staré Boleslavi zavražděn. I když kníže Boleslav I. úspěšně vládl až do 15. července 967 nebo 972, vysloužil si přízvisko Ukruťný – na rozdíl od svého prvorozrozeného syna Boleslava II. (zemř. 7. února 999), jenž je znám jakožto kníže Pobožný. Svatořečení se však Boleslav II. nedočkal, třebaže podpořil zřízení pražského biskupství v roce 975 – nejspíše proto, že za jeho vlády byl Přemyslovci vyražen konkurenční rod Slavníkovců, z něhož vzešel druhý pražský biskup a další český zemský patron a patron pražské arcidiecéze, sv. Vojtěch (jeho svátek připadá na 23. dubna).

Jméno Boleslav nesl i další český kníže, toho jména již třetí a zvaný Rysavý. Přemyslovské panství upevnil vyražením rodu Vršovců r. 1003 a sám pak skončil roku 1037 ve vězení na kterémisi polském hradě, kam ho téhož roku 1003 uvrhl polský panovník Boleslav Chrabrý (jenž svého knížecího vězně pro jistotu dal oslepit.) Ještě před uvězněním Boleslava III. se Poláci zmocnili Moravy a do srpna nebo září r. 1004 ovládali i Prahu.

To je stručný přehled událostí po násilné smrti knížete Václava, jemuž byly záhy prokazovány pocty náležející svatým mučedníkům pro křesťanskou víru a jehož svatost byla podpořena i literárně – staroslověnskými a latinskými legendami (např. Gumpoldovou z r. 1006 s nejstarším známým vyobrazením svätce). Jak je však patrné, křtili Václavovi následníci své prvorozence raději jménem Boleslav. Pokud jde o význam jmen Václav a Boleslav, je vlastně identický – „více slavný“. Jméno Václav (původně Vencslav, z toho Václav) bylo oblíbeno ve slovanském kmeni Stodoranů (sídlícím v okolí dnešního Berlína a bramborskými Němci vyhubeném), k němuž náležela Václavova matka, kněžna Drahomíra. Četná hypokoristické (domácké) obměny jména Václav se dochovaly v současných českých příjmeních – např. Vašek, Vašků, Vacek, Vach, Vachek, Vašínska, Vaculík, Václavík, Václavíček, Vašut, Vašátko, Vaněk, Vaňák apod. Ženské jméno Václavka (z Václava) je celkem vzácné,

v obecném významu označuje druh jedlé, byť tuhé podzimní houby parazitující na tlejícím dřevě.

Češi tedy získali záhy svatořečené mučedníky a mučednici z vlastních řad (kromě Václava a Vojtěcha Václavovu babičku Ludmilu, uskrzenou jejím vlastním závojem z popudu Václavovy matky, kněžny Drahomíry, na Tetíně 15. září, nejspíše roku 921; její památka se od roku 1245 světi 16. září); může ale vzniknout otázka, proč na Pražském hradě nemají chrámy sobě zasvěcené – nacházejí se tu, jak známo, románská bazilika sv. Jiří (součást prvního kláštera v Čechách, založeného dcerou Boleslava I. Mladou pro řád benediktinek) a gotická katedrála sv. Víta. Ponecháme-li stranou sv. Jiří, světce vzhledem ke svému údajnému zápasu s drakem, symbolem pohanství, v rytířském středověku zvláště oblíbeného, kult sv. Víta v Čechách je starší než kult sv. Václava. Kníže Václav I. totiž původně románskou rotundu na Pražském hradě, zasvěcenou tomuto světci, sám založil, když získal od římskoněmeckého císaře Jindřicha I. údajně mučednicko rámě (r. 1355 doplnil tento ostatek císař Karel IV. o zbývající kosterní součásti, pocházející z Itálie). Proč však byl v českých knížecích a nepochybně i církevních kruzích zájem právě o tohoto světce? O sv. Vitovi se traduje, že byl synem vysokého římského hodnostáře působícího ve městě Mazaře na západním pobřeží Sicílie, že přijal pod vlivem své křesťanské chůvy Krescencie a jejího manžela Modesta křesťanskou víru a že kolem roku 306 za císaře Diokleciána v Římě společně s nimi odmítl obětovat pohanským bohům. Když pak kati sv. Víta ponouřili do kotle s rozžhavenou smolou či olovem, nezanechal to na něm žádné následky a lvi, jimž byl předhozen, si ho nevsímal; byl proto umčen ve vězení. Údajně tělesné pozůstatky chlapeckého mučedníka byly převezeny do Paříže a r. 836 darovány cisterciáckému klášteru v Corvey. Sv. Vit je zvláště nápomocen při nervových onemocněních (padoucnice, chorea a lidově „tanec sv. Víta“), jeho atributem je kotlík, popř. kohout jako symbol zmrtvýchvstalého Krista a bdělosti. Při výběru prvního „státního světce“ pro ještě ne zcela křesťanské obyvatelstvo české kotliny mohla hrát roli skutečnost, že v tehdejší nosovkami ovládané češtině (dodnes dochovanými v polštině) znělo jméno světcovo „sventy Vit“, což se nápadně shoduje s celným bohem pohanských Slovanů, Svantovitem – sv. Vit měl tedy toto pohanské božstvo svým jménem překryt (svátek sv. Víta připadá na 15. června).

Co se v době zavraždění sv. Václava a poté dělo na Moravě (natož v Olomouci), je až do konce 10. století a 1. tisíciletí křesťanské éry zahaleno tajemstvím. Víme jen, že se 28. dubna 976 sjeli do sídla mohuč-



Olomoucký dóm sv. Václava zobrazuje výřez z mědirytu na olomoucké univerzitní tezi z roku 1686.

ského arcibiskupa Willigise církevní hodnostáři, a to včetně tehdejšího biskupa českého a moravského – jenže dotyčná formulace dovoluje vykládat, že pražský biskup spravoval i moravskou diecézi.

Olomoucké biskupství vzniklo jakožto druhé biskupství v českých zemích až roku 1063 úsilím českého knížete Vratislava II.; měl tak být zlomen mocenský monopol pražského biskupa. V té souvislosti není bez významu existence olomouckého kostela, nazvaného tehdy „matkou kostelů moravské provincie“, při němž bylo olomoucké biskupství založeno. Byl to románský kostel sv. Petra (tj. prvního z apoštolů a římského biskupa, ukřižovaného za císaře Nerona r. 64; svátek 29. června), později gotizovaný a opatřený stánovou střechou. Stával až do roku 1792 v místech dnešního předního traktu Filozofické fakulty UP – roku 1785 byl v souvislosti s reformami císaře Josefa II. odsvěcen a po sedmi letech zbořen. Svou funkci biskupského kostela však kostel sv. Petra ztratil výstavbou nové katedrály v těsném sousedství olomouckého knížecího hradu. Stalo se tak roku 1131 a nebylo jisté náhodně, že olomoucký dóm byl olomouckým biskupem Jindřichem Zdíkem zasvěcen právě sv. Václavovi. Dnešní moravští zemští patroni, patroni slovanských národů a od r. 1980 spolupatroni Evropy (se sv. Benediktem), tj. sv. Cyril (přev. Konstantin, asi 826–869) a sv. Metoděj (asi 815–885), jejichž svátek připadá na 9. března a novodobě se světi jako státní svátek České republiky 5. července, byli totiž patrony Moravy prohlášeni až ve 14. století, patrony Čech až na počátku 17. století. Bezpochyby samo patrocinium nového olomouckého chrámu mělo podpořit vládu přemyslovských údělníků na Moravě.

Poznamenejme ještě, že vedle kostela sv. Petra se v Olomouci nacházel neméně starobylý kostel sv. Blažeje. Zmínka o osadě při tomto kostele je sice datována až rokem 1299, ale neobvyklý sedmiúhelníkový půdorys tohoto kostela jako by potvrzoval pověst, že stával na místě pohanské svatyně, rozbořené sv. Metodějem. Sv. Blažej (lat. Blasius, ital. Biagio, špan. Blas či Velasco, jeho svátek připadá na 3. února), byl biskupem ve městě Sebastě v dnešní Arménii, kde byl roku 316 z rozkazu vládaře Agricoloy sťat, ale před popravou mu jeho mučitelé rozdrásali tělo železnými hřebeny. Sv. Blažeje je důlně zvyvat zejména při chorobách krčních, neboť jednou záračně zachránil chlapce, jemuž uvízla kost v krku. Je s ohledem na způsob mučení patronem česáčů vlny, a bývá proto zobrazován s vochlicí (hřebenem na mykání vlny) jakožto svým atributem, popř. se dvěma zkříženými svícemi; jeho svátek připadá na 3. února. Rovněž kostel sv. Blažeje nepřečkal josefínské reformy, a po odsvěcení sloužil jako skladiště a roku 1840 byl demolován. Prozkoumat, co se skrývá v místech, kde tento tajuplný kostel stával, tj. na Blažejském náměstí, náleží k dosud nesplněným úkolům olomouckých archeologů.

J. Fiala

## Diskuse, názory, ohlasy

### Ad: Databáze absolventů a její využití

Tímto příspěvkem bychom rádi reagovali na článek ing. J. Poura v Žurnálu UP č. 1/2000.

Filozofická fakulta UP poskytuje vzdělání v širokém spektru oborů, včetně studia cizích jazyků se zaměřením na aplikovanou ekonomii.

V diskusním příspěvku jsou zmíněny výsledky průzkumu zaměřeného na zjišťování oborů, ve kterých by chtěli absolventi vysokých škol působit. Bohužel však nebylo uvedeno, kdo byli respondenti.

Vycházíme-li z toho, že AISEC (Association Internationale des Etudiants en Sciences Economiques et Commerciales (Mezinárodní asociace studentů vysokých škol ekonomických a obchodních) obvykle provádí výzkum v rámci ekonomických škol, nepřekvapuje, že se překladačství a tlumočnickví ocitlo na 185. místě.

Rozšíříme si pohled na věc uvedením výsledků jiného průzkumu, který v roce 1999 provedl Institut pro výzkum veřejného mínění. Seřazení mělo název Povolání, kterých si cení dospělí, a pořadí nejprestižnějších bylo následující: lékař, vysokoškolský pedagog, vědec, učitel ZŠ, konstruktér, programátor, strojevedoucí, soukromý zemědělec.

Podle zkušeností Kabinetu aplikované ekonomie (KAE) FF UP studenti dávno nejsou nezodpovědnými bytostmi, které jsou ochotny studovat cokoli ve víře, že se pak nějak uplatní, hlavně, aby si prodloužili mládí. Studenti aplikované ekonomie jsou cílevědomí mladí lidé, kteří vědí, kam v životě směřují a poskytují v tom smyslu svým učitelům jasnou zpětnou vazbu. Díky tomu také můžeme prohlásit, že zdaleka ne všichni studenti se vyhýbají matematice (v našem případě kurzům statistika a finanční matematika).

Článek poukazuje na to, že na UP nemá student možnost se profesně připravit na některou z profesí, která v žebříčku AISEC figuruje na čelných místech (bankovní a finanční služby, obchodní činnosti, reklama). Chtěli bychom připomenout, že ekonomické předměty jsou na FF UP, ale i na ostatních fakultách přednášeny. FF UP, kde výuku ekonomických předmětů garantuje KAE, se může již pochlubit svými prvními absolventy, kteří našli v těchto „nejžádanějších“ oborech své profesní uplatnění.

Ing. E. Francová, Ph.D.,  
Kabinet aplikované ekonomie FF UP

## ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ

## Iberie 2000 – z Olomouce až na konec světa

– aneb kus terénní historie in praxi. Tak by se dalo nazvat „skoroměsíční“ putování Pyrenejským poloostrovem pod vedením doc. I. Bartečka, paní doktorky S. Binkové ze střediska Iberoamerických studií FF UK Praha a samozřejmě studentů.

Vše začalo naloděním pětácti účastníků zájezdu do autobusu zn. Karosa a mohlo se vyrazit. Než se ukázaly po druhé noci různé odlesky nebeského oparu a vyšlo slunce, byli jsme v Barceloně. Za ranního pohledu z kopce Montjuic byla Barcelona oranžová a hnědá, tak jako je Paříž modrá a šedá a Praha červená. Pulsujícím srdcem Katalánska nás obratně provázela Šárka Kupková, absolventka naší alma mater. Večer jsme pak našli náš první standardní bivak v přírodě. Následujícího dne naše srdce potěšila Zaragoza, kde jsme prožili první velké nadšení před katedrálou La Seo spojující jedinečným způsobem prvky vizigótské, románské, gotické, mudéjarské, renesanční i barokní v malebný celek, který je úchvatnou podívanou pro oko. Bazilika El Pilar nás nenechala zapochybovat, kdo nás bude provázet v první polovině našeho putování. Právě zde totiž podle legendy usnul zvaný svatý Jakub – Santiago a ve spánku se mu zjevila Madona stojící na sloupu, aby mu dodala sílu. Naladění na poutnickou notu pokračovali jsme dále, abychom zažili v chladných vysokých horách něco málo z oněch půvabných poutnických útrap, o které by člověk byl ochuzen při ubytování v kempu.

Po návštěvě Burgosu spojeného se jménem El Cida a doni Jimeny se posouváme v historii až k úsvitům křesťanství na Pyrenejském poloostrově, abychom si v Baños prohlédli jeden ze čtyř zachovaných vizigótských kostelíků. Čistá kastilština nám zněla kolem uší ve Valladolidu, městě čapů a posledního pobytu Kryštofa Kolumba. Že se ubíráme správně po svatojakubské stezce, nás ujistily ruiny hradu Clavijo, kde prý roku 844 poprvé přišel na pomoc křesťanským vojskům sv. Jakub na bílém koni.

Elegantní oblouky římského akvaduktu Románské kostely, poslední katedrála postavená ve Španělsku v gotickém stylu a hrob sv. Jana od Kříže. Kdo pod těmito atributy poznal Segovii, tipoval správně. Svými jedinečnými mohutnými hradbami z dvanáctého století nás už z dálky vítala Avila. Nelze se ubránit asociaci „Hrad v nitru“, který v sobě objevila zdejší rodačka Terezie od Ježíše, aby tak zažehla mocný oheň barokní mystiky, který časem zapálil i naše země. Hřejivé teplo sálající ze starobylých pískovcových zdí univerzitních budov v Salamance na nás dýchlo blízkou atmosférou ne zcela neprávně, vždyť právě odtud vedly kroky nejednoho jezuitského scholára do střední Evropy. Město Zamora v odpolední sítě se jevilo ještě rozpálenější.

Po svatojakubské cestě jsme se dostali do Leonu, kde nám gotická okna místní katedrály přezdívané „kráska“ poskytla pestrý koncert barev, který si budeme ještě dlouho pamatovat, stejně jako freskovou výzdobu panteonu leonských králů v kostele San Izidoru. Zde jsme již viděli první poutníky směřující do Santiaga de Compostela. My jsme je následovali do Luga v Galicii. Příroda se opět začala zelenat, my jsme se všichni uvolnili a jen tak se kochali krásným pohledem na krajinu a hloubali nad národnostními, rasovými i osobními tématy. Provození deníkem pana Václava Šaška z Biřkova stanuli jsme až na samém středověkém konci světa – Finisterre. Pan Lev z Rožmitálu by z nás měl jistě radost.

Najednou je tu cíl našeho svatojakubského putování. V místech, kde na večer zapadající slunce vytváří na hladině oceánu odlesky připomínající mušli, je hrob apoštola Jakuba. Tisíce poutníků míří s holemi i bez nich do katedrály zhlédnout románské průčelí mistra Matea a účastnit se spektakulární polední mše. Nacházíme se v Galicii, a nesmíme tudíž vynechat

keltské oppidum a římské sídliště Santa Truga, které na vysokém kopci skrytém pod válejšími se chumáčící husté mlhy jen líknavě odhaluje své poklady.

Desátého dne našeho putování jsme opustili Španělsko, abychom se do něj opět po týdnu vrátili. První město, které nás v Portugalsku čekalo, byl Guimaraes, považovaný za kolébku, kde se zrodilo Portugalsko, neboť se tady narodil Alfonso Dobyvatel a později zahájil první velkou expanzi na jih.

Mnoho tváří měl přístav Porto. V úzkých uličkách a zákruzech sice na člověka může spadnout či stéci cokoliv, ale skutečně kouzelně působí panorama s mosty génia Eiffela i kostel kláštera františkánů, opravdová pokladnice zlatých oltářů odrážejících smutek, který nebylo v naší moci utěšit, neboť má kořeny příliš hluboko v nescetných příbězích minulosti. Známa Coimbra nás přivítala mrholením a o prázdninách pustou univerzitou i spícím historickým jádrem. S nadšením mnoho se nelíšícím od Umberta Eca, zvěčněném v knize *Foucaultovo kyvadlo*, jsme si v Tomaru prohlíželi templářský hrad a později sídlo rytířů Krista. Sedmero rajských dvorů a tíha bohaté výzdoby spleť lan, ráhnoví, mušlí a prstenců mořských fas bylo úchvatnou podívanou pro oko a tím nejlepším zvěšením do manuelistického stylu. Poprvé jsme se setkali s námořnickým měřicím přístrojem, armilární sférou, která byla osobním znamením Manuela I. a dnes se třepotá na každé portugalské vlajce.

Dva skvosty, cisterciácký klášter v Alcobace a manuelistický dominikánský klášter Panny Marie vítězné v Batalhe, nám připomínaly doby slávy Portugalska a těžce hájenou samostatnost.

V Lisabonu jsme strávili celý den a každý využil možnosti udělat si prohlídku podle vlastního záměru, zatímco náš pan velitel odpočíval v kempu v horečkách. Přes pobřeží prosluněnou Algarve jsme zamířili zpět do Španělska. Byl to osmnáctý den naší cesty a nejvyšší čas začít objevovat Andalúzii. Nejdříve jsme se vydali do františkánského kláštera La Rábida, kde Kolumbus našel první důležité nity ke kontaktu na královnu Isabelu, pak jsme zamířili do přístavu Pallos, odkud se vydal na svou první objevnou cestu.

Jedno španělské přísloví říká, že kdo nepoznal Seville, nepoznal zázrak. My jsme se přesvědčili, že přísloví není daleko od pravdy. To ideální průvodkyní nám byla paní doktorka Simona Binková, která mohla zavzpomínat na dobu, kdy v Seville studovala, a zároveň zde oslavit den svých narozenin. Pod přísným dohle-

dem slavné věže La Giralda jsme se procházeli v zahradách královského Alcazaru i v uličkách židovské čtvrti Santa Cruz s myšlenkami toulajícími se tu ke Carmen, tu k donu Juanovi.

V rozřhaveném andalúsském slunci nás oslnila Córdoba, tak, jako ji kdysi opěvoval Federico García Lorca. Člověk si musel nejprve jemně protřít oči, aby plně nímbral krásu vodních mlynů a bílo-červeně zihnaných oblouků mešity přeměněné v křesťanský chrám.

Nejtěžším se ukázalo nakonec dobýt Granadu. Na prohlídku vytožené Alhambry jsme museli čekat celý půlden. Odměnou nám byla možnost zakusit záchvěv života v úžasných prostorách palácového města arabských i křesťanských vládců. Daleko horoucí cestu jsme ukončili blízko Barcelony v podhůří Pyrenej na Montserratu. Starobylost benediktského mníšství se zde snoubí s katalánskou hrdoostí a poskytuje návštěvníkovi vhléd do místní mentality.

Pak již jen poslední dny na cestě a jsme zase zpátky bohatší o zážitky, které nám nikdo nemůže vzít. Za dobu našeho putování jsme vytvořili blízké společenství lidí, kteří se lépe poznali, bavili a společně prožívali dobrodružství, které nám Iberie připravila.

Mgr. K. Válová, V. Hladíšová

## ... A TENTO TÝDEN...

## 3. – 13. ŘÍJNA

**Středisko Britské rady v Olomouci, Křížkovského 14:** Registrace na zimní termín všeobecných jazykových zkoušek.

## 11. ŘÍJNA

**Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 3, 16.00 hod:** Monitorování pacientů v anesteziologii a resuscitační péči. Přednášky večer Anesteziologicko-resuscitační kliniky LF UP a FNO. Splňuje podmínky kontinuálního postgraduálního vzdělávání lékařů.

## 11. – 13. ŘÍJNA

**Sidia Olomouc:** VII. české sympozium o arytmiích a kardiostimulaci. Pořádá I. interní klinika LF UP a pracovní skupina České kardiologické společnosti.

-red-

## Fejeton

## Když se prvně zatopí ...

*I tohle patří ke koloběhu času. Totiž ten mírně zamlžený den někdy na začátku října, kdy radiátory po celé léto zarputile mlčící ozivnou tajemnými zvuky, z poschodí do poschodí se ozývá klepání, harašení, šelesty a vůbec všelijaký záhadná a vysvětlení vzdorující šramot.*

*Tyhle zvuky člověku tak trochu připadají jako poslední zvonění či umíráček letošního léta. Třebaže se nemusí úplně shodovat a kryt s datem v kalendáři. Je v tom i kousek melancholie.*

*Do zásobních skříní se ukládají košile s krátkými rukávy, šortky a trička s barvami léta – a naopak vytahují a oprašují svrchníky, kabáty a čepice nebo klobouky. Hlavní pracovní sezóna nastává také po stálého celoročního přítele – deštník.*

*První zatopení bývá trochu nesmělé, jakoby váhale pouští do světa tepelné kalorie hned naplno. I ono se musí povzvolna zvykat, protože každý začátek je přece těžký.*

*Blednoucí paprsky slunečného léta jsou vytěšňovány nástupem barev podzimu – na listí stromů, v červení jablce, žlutí hrušce a modří švestek. Přicházející podzim je v seznamu ročních období symbolem plodnosti země – přičemž příslib vína a slivovice není z nejmenších. Ostatně, i tyto spásnosné tekutiny upozorňují na možnost zatápění sui generis. A první palivo tohoto druhu má název burčák.*

*Na univerzitách se první zatápění shodují s rozběhem akademického života, přednáškami a semináři. A bylo-li léto dobou pěstování těla, je zahájení topné sezóny časem, kdy nastupuje pěstování ducha, systematické a neúprosny zkouškami kontrolované.*

*A ještě jedné události je tato doba předzvěstí, stejně jako ukončení léta. Předzvěstí dne, kdy člověk začne kýchát, pociťovat malátnost, ztuhlost v kloubech a vůbec všeobecnou nanocivost a bolavost.*

*Kdy začíná pociťovat, že s prvním zatopením přichází také rýma.*

Prof. S. Komenda